

Megjelenik e politikai, tudományos és művészet! Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közöl minden hírdetményt, egy negyed-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben

Nem-rendes levelezők kéreinek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Uri-utca 450 sz. alatt, 156 emeletben), félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czim alatt keretik beküldetni.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Kinevezések. Halálozás. Országgyűlésre megválasztott megyei követek. Egyházi javak. Pestmegyei követek esküje. Fővárosi hírek. Egyesületi és intézeti közlés. (Pestbudai hangszegyesület). Megyei tudósítások: Zalaiból. (A köznevelés kicsapongásai). Vasból. Komáromból. Turóczb. Biharból. Tolnából (Tiszt- és követválasztás). Barsból (választmányi munkálatok folytatása). Sárosb. Megyei rövid közlések: Abaujól (az adót a RRK. el nem vállalják). Esztergamból. Krasznából. Vidéki közlések: Nagyvárad koldus-ápoló intézet. Martonoson a szerb gyermek-magyarosodása. CzafolatZalából (Gyika György Ibrónak ovása és nyilatkozatára). Hírlapi kalászk.

Nagybritannia O'Connell repeal-igazgatásai. A londoni tértől társulat ellenzi a Taiti-szigeti francia foglalást. Szegény munkások közt telekosztási indítvány. Óracsínalás gépek által. A Sandvich-szigetek főnöke. Franciaország (Statsminiszterek iránti törvény-javaslat. Segélyezések Guadeloupe számára. Utasítás a konstantinápolyi követ számára. Postarendszer-javítás). Spanyolország (Ohajtás a cortesgyűlésekre nézve. Higanybányák bérbe adatnak. A Gazetta kormánydieserő beszéde). Németország (Badenben vasuti próbamenet. A porosz tartományi gyűlések véleményei). Orosz- és Lengyelország. Törökország. (Emverri elfendi, Nuri utódja). Bosnyákország (A zultán Boszniai kényuraság alól felszabadítja). Északamerika. Tyler nyilatkozata a hajókatási jog tárgyában. Vegyes közlések.)

Hivatalos és magán hírdetések. Gabonaár, pénzkelet. Dunnavizálás.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. apost. királyi Főlsége soborsini Forray János bárót es. kir. aranykulcsossá méltóztatott kegyelm. kinevezni.

Ő cs. apost. kir. Főlsége Balassa János orvostanárt, a magy. kir. pesti egyetemnél a gyakorlati sebészetnek ott megürrilt tanszékére nyilvános oktatóvá legkegyelmesen kinevezni méltóztatott.

Nádor főherceg ő cs. kir. fensége Salmuel Alajos pest-józsefkülvárosi plebánost Pest megye táblabírájává méltóztatott kegyesen kinevezni.

Farkas János, erd. k. kincstárnál jegyzőkönyvitkötő lajstromzóvá nevezetett.

Fiedler Pál, a körmezői k. pénzverő-hivatalnál anyagsáfár, az ottani pénzverő- és bányahivatali fők-pénztár ellenőrévé nevezetett.

Várady Józ. parajdi sötiszi ellenőr, a maros-ujvári sötiszi ellenőrségre alkalmaztatott.

Anngu m. kir. udv. Kamara a bácsi kamrai urodalmakban legkegy. újonnapított urbéri mérnöki állomásra Poroszkay Ignác Pestmegye isztib. mérnökét alkalmazta.

Anngu magy. kir. udv. Kamara a marmarosi kir. kamrai Igazgatóságánál Krausz Gottfrid nyugalmaztatása által megürrilt első számú tisztségre Kesztner József eldigi másod számú; ennek helyébe pedig másodszámúvá Schweinitzer Ignác sziget-tisztartóságánál építészeti ügyelőt nevezte ki.

Seidl Ferencz mohácsi kir. sóellenőr f. évi martius 3án, és Halászovics Fridrik, nagybecskereki k. sómászló f. évi martius 11kén meghaloztak.

Országgyűlésre választott megyei követek.

VASMEGYE részéről követekül választattak apríl. Skán felkiáltás után BEKÁSSY IMRE első alispán és TÓTH LAJOS volt helyettes-alispán.

Pesten, f. hó 13án msgos zsadányi és török-sztnik-lósi gróf Almásy Kristóf ur, (atyja gr. Almásy Móricz urnak, ő fels. aranykulcsos hívének, b. t. és helyt. tanácsosnak és m. udv. kincstár alelnökének), es. kir. aranykulcsos és több vármegye táblabírája, élte 68ik évében huzamos betegeskedés után meghalt.

Pest, április 15. 1843.

Egyházi javak.

Mit dicsőült királyaink bölcsesége, mit őseink szent buzgalma az oltár számolyához örökidőre maradó áldozatkép letett; mihez a takarékos kéz többet gyűjtött; annak — 8 század lefolytával — különbféle szép szin alatt a magyar egyháztól elpörlésére hajlam mutatkozik már nemcsak egyesekben, hanem egész hatóságokban! Ennél fogva az országgyűlés előtt e tárgyról nyilatkozni a hon érdeke hja fel időszi sajtónkat! —

A kül mázzal bibelődök, az egyházi javak illetésében egyedül egyházi érdekeket gyanítván, mosolygva hallják az azok mellett küzdők védokait; de a tisztafejű honfi, lehámlítva a külmázt, behat az eszme lényegéig és ekkor e kérdésben: nyuljunk-e az egyházi javak bármilyen részéhez? nem pusztán egyházi rend érdekét, hanem a nemzet életkérdésit látja rejleni! Igen, mert vannak ugyan a társas polgári életnek több lét-elemei, miket erőszakos kezekkel illetni rombolás belveszélye nélkül nem lehet; mégis egyegy lényegesbet alig ismerünk „a saját jognál”, ezen feneklik minden polgári egyesület, és ennek biztosságában nyugszik minden jólét horgonya! — Ott hol a legrozantabb kalibától kezdve föl a diszpalotákig a törvény hatalma egyaránt nem öröködik, hanem a többség önkénye — bárha törvényszerűségét ölt is magára — ad vagy vesz vagyont, ott ki-

ellenebb az élet, mint Afrika sivatagjain! mert ott, mikint rég megjegyzé Roma ékes szónoka, az egység és igazságosság, a köztársaság ime talpatai azonnal megszűnnek, hol kinekinek magáét birni nem szabad. Minden polgári intézvénynek oda kell szükségkép irányoztatni, hogy kiki igaz birtokát szabadon bírhasa, és az erősbek ellen a polgári társaság közhatósága védje a gyengébbek sajátját! Ha e kapcsolat megtöretik, nincs többé, mi öszvetarthatna nemzeteket és országokat! Avagy talán csak az egyháziak záratnak ki a polgári-lét e jótéteményéből? Hiszen ők is a nemzet szülöttei, ők is a hon fiai, és hogy ők az egyházi rendbe állottak, azért nemcsak meg nem szűntek polgárok lenni, hanem inkább a polgári társaságnak polgárilag is legüdvösb szolgálót tesznek! Valóban legnagyobb igazságtalanság épen azon osztályát a nemzetnek megfosztani sajátjától, kizárni a társas-élet malasztjából, melyet még általában egy nép sem nélkülözhetett, és nem is nélkülözhetend, míg a társaság emberekből álland! A természet szent joga osztályzat és személykülönség nélkül lebegteteli védszárnyait a saját felett és boszszualtan nem hagyott erőszakos megtámadásokat! A történetek tükrében hűn ábrázoltatva ama szomorú tünemények, miket az egyházi javakban megsértett sajátjog idézett elő! és ha valahol, itt hiúsítottak meg a jog elleneinek ábrándai; és ha valamiért, bizonyosan a megsértett sajátjert bőven lakolnak a nemzetek! Mig csend és béke ulti valamely népnél ünepét, addig általános megtámadást az egyház nem szenvedett; de mihelyt szenvedélyek dagályain kiemellett rendes medrétől a polgári társaság hajója, és a forradalom örvénye megnyilt, egyéb törvényszerű jogokkal az egyházi saját is fölemésztetett. Mielőtt a francia zendülés királyi vért szomjuzott és ivott volna, már előbb kincsragyától gyötörtetett; a kiürült pénztárakat betölteni és a kincstárt ellátni főszükség volt, és így bányáról kelle gondoskodni, melyből a közkölségek fedeztessenek. Első pillanat az egyházi javak felé fordult; ezek birtokosai szelidek és feyvertelen béketűrő férfiak lévén nem leheté tőlük tartani, és így természetesen ezek javai váltak első aranybányává, melyet a megtört sajátjog romjai alatt ástanak! Azonban ez akna hamar kiürítettett, és így sem az egyháznak, sem a statusnak többé javai nem maradtak; elsőlyedtek azon megmagyarázhatlan mélységbe, melybe tömérdek tulajdon és saját elmerült! Az egyháznak Franciaország maig sem adta vissza elvett vagyonát, és mégis naponkint növekszik budgetje, és az elközött javak remélt aranyforrásai kiapadtak! Előttünk van ezer bajai küzdésében a tán századokra megrongált Spanyolhon! Elynomattak a kolostorok, megfosztattak birtokaiktól, sőt még a templom ékességei sem maradhattak épségben, és im finantzminiszterei már elég kölcsönt sem kaphatnak! Az egyháziak egész a koldusbotra jutottak, és a hon maga ez által nemcsak nem emelkedett, hanem naponkint szorultabb helyzetben sinylódik. — Argau tanácsa az erőszakolt kolostori javadalmakból hűtlen kezelés miatt alig kap valamit. Így tovább a történetek bizonyítják, hogy hol az egyházi javak megtámadattak, ott boldogság a jog romjain nem épülhetett, és többnyire vagy megelőzte, vagy követte zavar, és a megsértett jog folytonos bántása! és ha más népek az elvett egyházi javakból sem dúsabbak, sem szerencsésebbek nem lettek, — mi bizonyosan annál kevésbbé leendünk, minél igazságtalanabb nálunk az egyházi javak megtámadása! —

A magyar egyház sajátja nemcsak a természet törvényében és minden polgári társaság lét-elemeiben, hanem különösen alkotmányunk sarkköveiben alapszik, és így itt javait az egyháznak elvenni, vagy bármiképp csorbitani annyi, mint magát az alkotmányt, mint a jogot feldolni. Ki ismeri hazánk történetét, az tudja, hogy az egyházi rend jogai ott kezdődnek, hol a magyar nemzet alkotmánya, és azon napon, mellyen a szelid kereszténység jótékony hajnala derült fel őseinknek, tétetett le az egyházi javak jogalapja is. Sz. Istvánban tisztelik első jötevőjüket az egyháziak és mikint egyéb nemesi javak, úgy ezek is királyi adományozásból származtak. A haladó idő-

vel nemcsak nem gyöngítették az egyházi birtokok, hanem inkább újabb törvényekkel sánczoltattak körül; mert gondos apáink saját jogérdeküket soha sem választák el az egyház jogérdekétől, bölcsen átlátva a nemesi és egyházi javak szoros kapcsolatát. Így sz. István 2dik vég. 156. fej. nemcsak egyházi átok alá vettetni rendeli az egyházi javak megtámadóit, hanem e fölött a király szoros köteleességivé tétetik, azokat saját javainál hibebben őrzeni. — Sz. László k. 23ik fej. Kálmán 156. k. 156. fej. 1550: 17. és 20. t. cz. és több más törvényekben az egyházi javak sérthetlensége kimondatik. — Sőt igazságos őseink magába a koronázási eskübe beiktatták az egyházi jogok védelmét és mint egyéb nemesi, úgy az egyház kiváltságaira is megesküszik koronás fejedelmünk. Ezen törvényszerű okok következtében csudálkozni kell valóban, törvénykönyvünk szelleme és betűje és az egyházi javak keletkezése történeteiben jártas honfinak, midőn azokat „status javainak” bélyegeztetni hallja! — Ez eszme ismeretlen növény a magyarjog mezején; — igenis, mert ha az egyházi javak csakugyan status javai, mikről a nemzet szabadon rendelkezhetik? úgy vagy eredetükben, vagy időfolytával statusjavai voltak és azokká váltak. De nem voltak eredetileg, mert nem nemzeti, hanem főképp királyi adományból, és e mellett egyesek ajándékozása és maga az egyház általi szerzeményből származtak, tehát eredetükben az egyházi javak statusjavai nem voltak. Annál kevésbbé lettek pedig időfolytával, minél erősebb ótalom alá vették elidegeníthetlenségét az annyiszor említett javaknak törvényeink, mellyek királyt és nemzetet egyaránt eltiltottak azok illetésétől. Csak egyetlenegy törvény sincs, melly az egyházi javakat a statuscínak lenni mondaná, mikint keresztelhetetnek tehát azokká világos törvényeink ellenére, meg nem foghatjuk! és ha mi kétséglebegne tán még előttünk, vajjon nem más természetű és nem más jogon épül-e az egyház birtoka, tökéletesen eloszlatta azt a Hárm. k. 156. r. 2dik czime: „quod omnes DD. Praelati, et Ecclesiarum Rectores ac Barones, et caeteri Magnates, atque nobiles, et proceres Regni hujus Hungariae, et ratione nobilitatis et ratione bonorum temporalium, una eademque libertatis, exemptionis, et immunitatis praerogativa gaudeant.” A most idézett törvény világos értelménél, az egyházi javak sérelmében mindenkor a nemesi jogok sérelmét is látta a nemzet, és voltak idők, hogy közös hatályos szót emelt nemzetünk az egyházi javak elidegenítése vagy terheltetése ellen. Sőt 1825től országgyűléseink előleges sérelme közé sorolták az egyházi javaktól kormányunk által megkivánt fizetéseket. és im 1843ban mintegy feledve a csak most multakat, azt, mit törvénytellennek, mit sérelemnek mondott a nemzet a kormány ellenében, azt ugyanazok a nemzetnek nevében, sőt többet akarnak. és így következtetésbe keverni kívánják a nemzetet és általa gyengíteni jogállását, mert következtetés szükségképpen erőtlenné és ingadozóvá teszi az elveihez hűtlen nemzetet! A kormány joggal lobbanthatná ellenünk, hogy mi érzékenyen panaszkodunk tettei végett, és mégis hasonlókat magunknak szabadoknak vélünk! — Nem lehet illy következtetésben nyomadékos szózatunk egyekben is, mert nemzetnek erőtlénítésére elég egyetlenegy következtetés, mellyről vádoltathatik felülről, midőn jogszerűséget igénylünk kormányunktól. Ohajtók, bár soha abba ne esnénk, mit mi törvénytellenességnek mondunk! —

Végre a hon érdeke, sürgelő bajaink, és az önkövetkeztesség tilt vissza minden olly indítványtól, mellyek az egyházi javak bántalmát tárgyzzák. A csendes és békés átalakulás zászlaját tűztük ki; a jog és törvényszerűséget rebegik ajkaink, következőleg legszigorúbb tisztünk kerülni az erőszakoskodás és törvénytellenességnek még árnyékát is, tisztünk kimélni érdekeket, és senkinek nem illetni sajátját, távolítani az eszközöket, miket forradalom, és ez is siker nélkül használt czéljai kivitelére. Már pedig az egyházi javak, miképp a népek történetei tanúsítják, a békés haladás napjaiban csorbát és erőszakot nem szenvedtek, csak ott, hol a fenálló rendszer sarkaitól ki-

emeltetett, hol egyéb polgárok jogai is öszvetőretek, hol az erősbek akarata határozott; igen, csak ott's akkor támadtattak meg az egyház javai; 's hiába, nincs eset, mely a törvényszerűséget rá mázohassa azok csorbitása vagy elvételére; nincs ékesszólás, mely a hallgatóság higgadt 's igazságos részét meggyőzhesse a jogosságról; mert e pár szó igazsága: „másét ne bántsd“ oly egyszerű 's oly világos, hogy a legeggyűbb is belátja igazságát. Az értelmesnek e felett, kiknek nem hiába jegyzett a történetíró, tudják, mik voltak előhírnökei, mik után-csapatai az egyházi javak megtámadásának! — Mondják, van a polgári társaságnak bizonyos magasb joga — jus eminens — az egyesek fölött, 's hol a közérdek kívánja, a magánosak vagyonáról rendelkezhetik? Igaz, de e magasjog minden polgárva-gyosnakk egyiránt felette áll, 's nem erősebb egyik vagy másikkak birtokára nézve, 's így ha a hon üdve és nemzetnek fenmaradása elkerülhetlenül követel segílyt, ez alól az egyházi javak sem vonathatnak ugyan ki, de bővebb mértékben sem rovathatnak meg a polgári egyéb javaknál. És e fensőbb joggal soha nem élhet a polgári társaság a saját megtámadására, minthogy ezen fensőbb jog is csak azért illeti őt, hogy a személy és vagyon megőrizethessék. — Fenen hirdettetik sajtó egy mint megye terén az igazság nevében, hogy mikép kiki részesül a polgári társaság javaiban, akkint osztózzék annak terheiben is! 'S ime midőn a kenyértörés ideje eljött, 's közintézetekről szólván elvonulnak hőseink 's az egyházi javakat a sajátjog megtörésével akarnák róni. — Valóban nem bölcsesség akkor, midőn közösen elismert szükség a vállvetés átalakulásunk munkájához, midőn a tiszta hazafiságot is alkotmány - felforgatásról vadojják, midőn az adóban egynémelyek csak kezdetét sejtik rémjövőknek, akkor az egyházi javakat megtámadni, 's így a gyanusítgatást igazsággá érlelni, 's egy az egész honban sőt világszerte jelentőséges rendet az átalakulás közös munkálattól érdekeik megtámadásával elidegeníteni, 's midőn egy is elég elemmel kell haladásunk göröngyös pályáján küzdeni, mintegy akaratosan felzúditni a kedélyeket! Csudálkoztok 's feljajdultok, ha itt 's amott az egyházi rend az adó ellen nyilatkozik; de legyetek igazságosak, 's megismerenditek, hogy gyanussá magatok tevétek az ügyet, mert egyrészt a közös terhekbeni részesülést szerte követelitek, másrészt ugyanakkor az egyháznak sajátjára nyújtjátok kezeiteket; azon egyház javaira, mely a neki adott kincseket gazdagon visszafizette tömredek jótéteményiben, mely most sem kün emészti fel javait, hanem a hon üdvére szenteli azokat. — Mennyi sötétség borongna Hunnia felett, ha a műveltség templomait egyházi nagyferiák roppant áldozatokkal nem építik 's tartják vala fel? Nincs egy áldozatneme az igaz hazafiságnak, miből dúsan nem hordott volna ajándékot a hön szerette hon oltárára. 'S ki kételkedni elég tudatlan vagy elfogult lenne, azt elvezetnők történeteink bármelyik szakába 's nem lelend szakot, melyben az egyházi rend jótékonyosságának nyomaira nem akadna. 'S mégis így banni vele! ez sem az igazság, sem jogszerűség, sem méltányosság 's bölcs előrelátással össze nem fér!

Pestmegye követeinek esküje.

Szomorítólag lepett meg bennünket ns Pestmegye követválasztása alkalmával azon szegycnteli záradék, mely a választott követelek esküjébe volt foglalva. Hit alatt ígérék űk, hogy hat év elforgása alatt semmi királyi ('s így köz hazai!) hivatal nem vállalandnak. Ők, kiket ns polgártársaik közbizalma a legszebb 's egyszersmind legterhesb polgári pályára jelelt ki.

Öszintén megvalljuk, mi az illy eskünek sem czélszerűségét, sem sikerét nem tudjuk felfogni. Azon fölül pedig végtelenül illoyalisnak látjuk azt, sőt sértőnek az esküvőkre nézve.

Nem czélszerű: mert épen azon férfiakat vonja el a haza közzszolgálatától, kiket a hazai közzszolgálatok legterhesbikének vitelére legalkalmasokul jelet ki egy megye bizalma; nem sikeres, mert ha valaki elég aljas meggyőződésűt bármi ingernek feláldozni, feláldozhatja, sőt feláldozza azon reményben is, hogy alacsony tette jutalmát a hat év elforgása után kapja meg. Illoyalis és sértő a követelekre, mert a priori bizalmatlankodást mutatnak jellemök iránt a választók. ... „Kötte himni a komának“, mond a magyar példabeszéd azokról, kiknek nem igen hiszünk. 'S e bizalmatlanság lerontja a bizalmat, mellyel választánk!

Megvalljuk, hogy mi illy fonákságot, kivált mai körülményinkben, ns Pestmegye Rendeiről nem akarunk fölteni. — Vajjon ez-é hát ama gyönyörű mód, mely a fejdelem és nemzet közötti bizalmat eszközölje? ez-é záloga ama forró honszeretnek, mely a hon közhivatalától épen azon polgárokat vonja el, kikben egy egész megye bizalma látszik központosulni? Igen, ez azon loyális mód!... méltó egészen ama sötét évekhez, mellyek a fejdelem és nemzet, és magunk közti bizalmatlanságot, vérünk ez örökös marczangló kigyóját nemzették; de nem illő a mai felvilágosultabb ivadékok embereihez, kik alkotmányos jogaik tiszta öntudatában 's törvényesen szabad gyakorlatában, pirulva nézhetnek csak kebelökbe, melly ez átkos kigyóajt ápolja! Valóban e záradék legundokabb, leggyávabb neme a gyanusításnak, mellyet egy nemes testület a fejdelem 's polgártársai ellenében mutathat!

Aztán beszéljetelek ti, kik illy dicsőn, illy loyális móddal iparkodtok a király és haza szolgálatától távol tartani épen azokat, kiket a legterhesb, leglelküsméretesb eljárást megkivánó polgári tiszt betöltésére alkalmasoknak tartotok; sopánkodjatok ti a hovátovább megszakadozó viszonos bizodalom, az ernyedező kibékülés felett, és jajveszékjeljetelek a gyanusítások miatt, mellyek martyriajul szerelítelek magatokat kiadogatni!...

Illy tények hangosan szólnak azon „öszinte“ jóakarát-és „szent“ szándéktokrul, mellyel a király iránti hódolat- 's hon iránti szeretetre nézve tinmagatokról oly magasztalva szereltek regélni, trombitálni. Majd elhiszszük; igen, csak így, 's lesz bizalmunk hozzátok.

Fővárosi hírek.

† Pest, april 15. Időjárásunk valóban aprilisi: hideg, napfény, szél, közbenközben egy kis havazni-akará, eső, egymást váltogatják. 'S csak oly időben, midőn a szél össze-vissza sodorgatja az utcák szemetét, láthatni igazán: mily gyönyörű tisztaság uralkodik a fővárosban!

— Eltűntek a mulattató mutatónyok, elhallgatott zene és zajgás (vagy legalább el kellett volna hallgatnia), 's beálltak a komoly buzgóság 's a magunkbaszállás napjai. Városunk templomait sűrűen látogatja az ájtatoskodó nép, 's a szent napokat illő ünnepelességgel üli meg. Vajha ne lenne röpke tünemény e magunkbaszállás, 's általános erkölcsi magunkbaszállást eszközölne, mellynek jótékonyága kihatna nemzedékek évszakaikra! De hogy illynemű komolyság valóban életreható is legyen, meg kellene gátolni mindenkép mindent, mi azt zavarhatná, mert csak úgy lehet a benyomás méltó, mély és tartós. 'S ide tartozik tulajdonképen főnebbi zárlagos észrevételünk: hogy a zene és zajgásnak legalább el kellett volna nemulnia; mert ezt egész kiterjedésben észre nem vettük. Véleményünk ugyan is az: hogy oly napokon, midőn semmi színi mutatóny, semmi nyilvános zenének tartatnia nem szabad, egészen rendén volna, a házaló hangolásokat, az úgynevezett werkliseket, 's egyéb kóbor kornyikálókát is féken tartani, nehogy haszontalan keringői kintornázásaikkal, 's ledér, sőt néha valóban szemérmetlen énekeik ordítóásaival a házak esendők, 's a szent idő méltóságát kellemetlenül, illetlenül, és szokás szerint, a vakmerőség szemtelenül zavarják.

— Nagy készülétek tételnek azon fényes küldöttség részéről, mellyet ns. Pest megye Luka Sándor ő ngának f. hó 25kén törtéendő főispáni helyettesi beigtatása ünnepejére, kinevezett. A küldöttség ftszó Mericzay váci káptalanbeli kanonok vezér szónoksága mellett tisztelendi meg a fényes hivatalába lépendő férfit.

— Lutzer Jenni k. a. ő cs. kir. főlsége udvari kamaranékesnéje, 's a karinthia kapu-melletti dalszínház egyik primadonnája, a husvéti ünnepekre Pestre megérkezendvén, vendégszerepeit a nemzeti színpadon azonnal megkezdi. Lutzer k. a. öszvesen tiszter fogja magát hallatni. Páholok és zártzések iránt a szokott órákban, és helyen pénzszedő Kolosy Gergely urnál rendelkezhetni.

Egyesületi 's intézeti közlések.

Jótékonyág. A pest-budai hangász-egyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskolagyámolításul a múlt és folyó hónapban következő kegyes adományok érkeztek (mind ezüst pénzben): I) Schweitzer Adolf ur, az említett egyesület tagja által Temesvárt a főrendűek körében gyűjtött 's 55. fából állott öszveg; mellybe mlgós Duka Anna báro ő szül. Gyika asszonyság 10. flos évi részvénye is értetik. (A t. cz. adakozók nevei a nevezett intézeti évkönyvében egyenként említetténi fog

nak.) II) A nemzeti színpadon Pesten f. e. april 4. 5. 's 7én Hasselt-Barth Mária assz. cs. kir. udv. operas és kir. bajor kamara-énekesnő által adatott két opera és egy hangverseny öszves jövedelméből az azokat rendező hangász-egyesületnek jutott 250. ft. 43. kr. — a Pesten felállítandó nemzeti Conservatorium 's illetőleg az említett énekiskola alapítójának nevelésére pedig 500 ft. Ez utóbbi öszveg tehát a nevezett Hasselt-Barth assz. által már mult évben hasonló czélra szentelt 's 500 fából állott alapítványhoz csatoltatván, ez jelenleg 1000 ftra növekedett. III) Sz. kir. Pest város választott polgárságának hivatala három esztendőre évenkénti 12 fából álló részvényét kötelezni sziveskedett. IV) A nevezett sz. k. város kereskedői testülete kész pénzben 100 fából álló alapítványt szentelt az említett Conservatorium 's illetőleg az énekiskola alapítójának nevelésére. — Az igazgató választmány mélyen kötelezve érzi magát arra, hogy a t. cz. illetők nagylelkűsége 's jótékonyaságának ezen újabb bizonyítványait az intézet nevében ezenel legforróbb hálajla nyílvánításával viszonozza. Mátra y Gábor énekiskolai igazgató által.

Megyeeggyűlési tudósítások.

☞ Zalából apr. 6. A tisztelt olvasó közönségnek a Világ 25ik számában közléseben reményt nyujtók: hogy az adózás ELVE, e fontos kérdés, a 3kán tartott országos vásár miatt april 4re áttelt közgyűlésünkön is diadalmaskodni fog; — mert hívém, 's velem mások is: hogy Deák Ferencnek hazánk jeles polgárának lelkes szónaklata a felzgatott kedélyeket tökéletesen lecsillapította, sőt megnyugtalta. — Azonban szomorodott szívvel, 's mint Zalának fia egyszersmind szegynell valom meg, hogy esalatkoztam, 's így kénytelen vagyok az ellenkezőrül, egy az egész hazát közösen érdeklő csapásról, tudósítani most a olvasókat.

Zala megye józan szelleme még eddig azt reményl-tette: hogy megyénkben nem találkozik oly elfajult egyné, ki akkor, midőn megyénk a mostankor haladási elve szerint a haza elnyomatott polgártársain segítni kíván, 's hazájának szebb jövendőt alkotni egybejö — akkor mondom bosszuálló indulatát magában elfojtani, 's ezt a józan okosság vezéreltével az isteni igazság törvénye szerint felszérelni ne tudná; ki boldogtalan 's veszélylyel feyeggetett hazáját ne ismerné, 's nagy sebeire enyhítőleg ne járulna. — Van most Zalának két fia — ki anyjának becsületét, méltóságát 's megyszerzte ismert nyugalmát megzavarni nem rettegott; mindkettőt táblabíró, kik felejték az emberiség 's haza java iránti legszentebb kötelességöket, 's felejték, hogy a nemes lélek boszut boszuval nem fizet, mert illy aljas tény csak alacsony lélekhez illő. Ne vegye rosz néven Zala megye illy kitünő roszjelenmü két táblabírójá, ha ellenök megyszerzte tudatik: hogy az egyik ez előtt néhány évvel főszolgabírói hivatalban állván ebből tilos kicsapongásai miatt okozott lemondása, 's ügyészi kereset alá vétele, — a másikkak pedig 1840-ben történt tisztválasztás alkalmával alszibirói hivatalból lett kimaradása nyujtottak egyedüli okot a szenvedélyek igazgatására. Én kétségtelen igazságot közlök. Elmondhatom tehát: hogy Zala megye köznemességét űk izgatták 's hogy lelkes megyéjük becsületét e két ámitó — jelesen az egyik az alább szórulszóra következő vétkes, sőt még hazugságot is hírlő proclamatiojával 's így a nyers erő használatával megfertőztette. —

„Isten áldja, és jókra vezérelje nemes uraimékat! Mitán több ízben öszvefogva hazafiságból, és ősi alkotmányos törvényeinkhez vonzó buzgó ragaszkodásból kiindulva öszvetelt vállakkal a köz jó előmozdításában együttmunkálkodni szerencsés valék, most midőn a házi adónak a nemességeli elvállalási életkérdése a ránk jövő aprilis 3án tartandó köz gyülekezetünkben Zalaegerszegen tárgyalatás alá fog jönni, nem kétem: hogy szántói járásbeli nemességgel együtt tartva vérrelszerzett nemesi szabadságjok vezéreltetése érdemében segítkezet ne nyujtsanak. — Az adónak elvállalásával követkehető veszélyek e következendők: mihelyest annak csak egy részét elvállaljuk, azonnal vérrel szerzett!!! felséges királyunk által biztosított nemesi szabadságunknak megcsorbitására alkalmot adunk, és végét nem érjük a folyton folyvást növekedő adók sorának; — azt fogja követni az: hogy — a nagyobb birtokosok ki fogják vinni azt: p. o. 200 pengő forint jövedelmen avagy 500 holdon alul bíró nemesnek szavazati joga nem leszen, ekkor a köz nemességéből illy jövedelmes, avval hold számmal bíró nem találkozáván áltáljában eltöröltetik szavazati joguk; azután pedig, ha még az ősiség, és birhatási jog is eltöröltetik, akkoron a már adóval megterhelt szegény nemes-ség fizetni nem tudván, annak javai elkoboztatnak, és idegen nemzet birtokába jutandanak; ez megtörténvén, a már nemes javakkal eltellett idegen nemzet, és pór nép

mint ugyanott is birtokosok, jelen levén előadák: miszerint ott a szabad választás katonai erővel gátoltatott, 's a választók ezen törvényes jogaikban erőszakosan megsértettek; ennél fogva a Rk. Győrmegeét szomszédi barátsággal megkérjük az iránt, hogy őket ezen tisztújítás mikénti folyamáról hitelesen tudósítsa. — A r. komáromi izraeliták folyamodást nyújtottak be az iránt, hogy miután ők „Mózes vallásán lévő magyarok“ kívánnak lenni, 's e czélból itt nyilvános iskolát szándékoznak felállítani, őket a Rk e részben vegyék pártfogásukba: erre nézve csallóközi járásbeli főszbíró ur kiküldetett, hogy a folyamodók akaratjoknak és tervezetüknek mibenlétét vizsgálja meg 's arról kimerítő jelentést tegyen. — A nmgu Helyt. tanácsnak a szederfaültetés mibenlétéről tudakozó intézményére, e tárgyban megbízottválasztmány elnöke jelentést tön, miszerint az öszre 9000 darab ültetvény az udvardi járásban lévő kertből, az adózók közt kiosztható leszen, szinte ujjban gr. Széchenyi István soprony megyei uradalmából vásárlott két font mag fog elvetetni. — Jövő közgyűlés Julius 3ra tüzetett. —

§ Turóczból. Gyűlésünk folytatásaul szolgáljanak még következők: Veszprémmegyének két rendbeli a nemzeti színházat, az országgyűlés elrendezését és a nemességnek fegyverbeni gyakorlását tárgyzó levelei országgyűlési választmányhoz utasítottak. — Szabolcsmegyének pedig az ásványgyűjtemény megszerzését javasoló felszólítás, azon okból, mivel illy gyűjtemény, ha ő Felsege megkérítik, ingyen is, vagy legalább csekély költséggel, érczbányákkal bővelkedő honunkban megszerezhető legyen, és mivel a pénzre más anyagilag hasznosabb vállalatokra szükség van, pártolást nem nyert; más rendbeli levele már ez érdemben tett feliratunk által megelőztetvén Biharnak a bortizedbeli pörből eredt sérelmének tárgyalása fentérintett választmányhoz igazítottat, Csongrád felszólítása következtében a Magyar-Héber zsebszótárra aláírók gyűjtésére megyénkbeli katholicus és evangelicus esperes urak bizattak meg. Nyitra, Nógrád, Liptó, Tolna és Gömör lelkes felszólításai megyénkben csak tudomásul vétettek; bár nem hiányoztak olyanok is, kik mellettük részvevőleg felszólítván azon egy de csak egy tagtól származott és másoktól koránsem pártolt nyilatkozásra alkalmat nyújtottak, miszerint ezeknek tárgyalatása a megyei hatóságok körén túl van. Ez ugyan felelet nélkül nem maradt, 's ha még ismételtetett volna, alkalmasint hevesebb vitát vonandott maga után. — Debreczen és Fejérvár városok felszólító levele, minthogy a kérdésnek eldöntése országgyűlésnek elrendezésétől függ, jelenleg csak tudomásul vétettek; Pozsony városnak az országgyűlési szállások érdemében megkeresése, elébbi tagadó határozatunkat épen meg nem változtatá. A dolgon talán lehetne némileg segíteni az által, ha az eddigi országgyűlési szállásul kijelölt háznak harmada egy negyede vagy épen ötödre alább szállítatnék, 's az országgyűlési követek csekélyebb kényelemmel is megelégednének, ellenben a nagyobb kényelmet követelőeknek szabadságban állván ezt erszényük rovására mint másult, iltis megszerezni. — A szeptemberi XVI. városok sorsa megyénkben az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választmány véleményétől függ leginkább, de úgy hiszem, hogy kedvezőleg fog iránta nyilatkozni. — Stubnyai fürdőnek hanyatlani látván, az illető földesuraságot annak rendbeszedésére felszólítani a járásbeli szolgabírónak meghagytuk, 's egyszersmind fürdői biztosul alszolgabíró David Mátyás neveztetett ki. Követutasítási gyűlésünk aprilis 20án tartatik; akkor tehát bővebb alkalmam leend az utasításnak lényegeseb tartalmát közölnöm. Megyénk a régihez mindenben ragaszkodik; azonban ha az adó-kérdése annyira mindenütt nem izgatatik, 's majdmajd erőszakkal az elválni nem akarókra nem tolatik (becsület tisztelet a másképp gondolkozók iránt), bizonyosan e megye is sokban a haladók számát szaporította volna; pedig mi lehet üdvesebb honunkra nézve az egyértésnél? Olly expectorációk, mint a Pesti Hirlap 204 lapján az 1741: S. t. cz. ellenében olvashatók, valóban sohat nem használnak, hanem inkább ártanak *) 's ha mi elődeink cselekedeteit és törvényeit illy tiszteletben tartjuk, mit szól az utókor majd a miénkhez ???

*△ Biharból. V. olaszi april 7dikén. (Folytatása Bihar követi utasításáról tudósításnak). XXIV. Az urbéri fáézást illető törvények önkénynek nyitván utat, de az ezen urbéri fáézás engedménye alatti erdők pusztulási állapotra jutni tapasztaltatván, a választmány úgy vélekedik, hogy csupán a magokat megváltó községeknek szakasztassák ki urbéri erdő rész, mellyek azon

*) E véleményben minden józan gondolkozású osztozik, csak a vágtatva-haladás organuma és ennek asseclái nem. A Szerk.

erdőkre inkább felvigyáznak; a többiekre nézve pedig abban állapodott meg a küldöttség, hogy az urbéri fáézást nézve, a legkisebb és legnagyobb szám, melly között a fáézás akár öl-, akár pedig szekérszáma megállapítandó, az urbéri erdő terjedtségéhez, 's a ház helyek mennyiségéhez képest törvény által kimondassék. XXV. Ezen megye 1832ben a kir. tizednek általános eltörlését, 1839ben pedig megváltását ugyan, de országos czélokra fordítását szorgalmazván, a választmány az utóbbi utasítás ismétlését véleményezi, olly formán, hogyha az ország rendeit ezen nézetek elfogadására birni nem lehetne, ezen, és csak ezen esetben, oda kellene törekedniök követ uraknak, hogyha a tized jövőre is megmaradand, az többé természetben ne vétethessék, hanem alkottassék kényszerített megváltását rendelő törvény. XXVI. Midőn az urbérelkes nemesség 1836ki törvényről fogva adó alá vettetett, sőt már akkor, midőn még csak eszméje pendített meg a hozandó törvénynek, kinyilatkozatták e megye rendei, hogy készbebb az urbérelkes nemesség minden terhének viselésében osztozni, mint megszaksztani azon egységét, mellyet a nemesi rend kiváltságaira nézve a törvény megállapított; és ezen szellemben utasíták 1839ben is követeiket, hogy az 1836: 11. kötelező erejét megszüntetni igyekezzenek; de látván a megye, hogy kivánásuk teljesüléséhez reményök nem lehet, 1839. august 21én tartott közgyűlésben a házi adó egy részének az egész nemesség általi viselésére kőszeknek nyilatkozottak, miután az arány, behajtási mód, és kivetési kulcs országgyűlésileg meg fogtak határozatni; és ezen utasítást adták 1840ben is. A választmány felfogása szerint nem az állományi terhek elutasításában, 's nem is azon, hogy minden országos teher örökre csak egy néposztályon súlyosodjék, hanem más alapokon nyugszik az alkotmány, nyugszik a haza boldogsága, országunk függetlensége, a felséges austriai házzal szoros kapcsolat, 's a törvényhozásban a fejedelemnek a nemzettel közös részvéte teszik a magyar alkotmány lényegét; — ellenben a nemesi kiváltságok olly intézkedések az alkotmányban, mellyek talán jogosak, és méltányosak voltak, midőn keletkeztek, de azonnal megszüntetnek olyanok lenni, mihelyt a hozzájuk kapcsolt köteleességek is megszüntek teljesíteni; és ha a nemesi jogok az idő lelkéhez, 's kor kívánatahoz képest többekre kiterjesztetnek, kiknek vállalt nyoma most már a nemesség által hajdan viselt teherrel együtt az adózás minden neme; a kiváltságok pedig, mellyek most már alap nélküliek, megszorítatnak, ezek miatt nem hogy veszély fenyegetné az alkotmányt, sőt egyedül így számolhat az olly erős és tartós oszlopokra, mellyeknek a hon és alkotmány védelmében, ha eljő az idő, a nemzet nyugodtan és biztosan hátat vethet. Az, hogy törvények tiltják a nemesség adóztatását, ezen nemesség további fenntartása mellett nem harcolhat, mert élő nemzeti sirböl nem kormányozhatni, és idő 's korszulté körülményeket nem lehet törvényhez, hanem törvényt lehet 's kell azokhoz alkalmazni; azon törvény az örök igazság alapelveibe ütközik; örökös halandó nem alkothat. Elismerték ezt az ország rendei, midőn az urbérelkes nemeket adó alá vetették; és ez által azt, hogy az elébbi törvényhozás az utóbbinak kezeit meg nem kötheti, úgy azt, hogy a tehermentesség nem talpköve az alkotmánynak, nyilván kimondották. Régente az ország ortalma csak nem egészen a nemesi renden feküdvén, akkor ezen szabadsága a nemességnek nem volt minden alap nélküli; de most a hadviselés más alakot vévén fel, az adómentesség nem fér többé az igazsággal össze 'sat. 'sat. — Az 1486: 64, nyilván rendeli, hogy a megyék szükségére a nemesség birtokhoz képest adózzék. A teherben közös részvételt rendeli még az 1649: 48. 1655: 37, és 1659: 68. — Igaz hogy későbbi törvények által behozott mentesség mellett a nemes vagyonától nem adózik, de az indirect adó terheit magáról elnem háríthatja; és mivel ment volt az adózástól, azért nem biztosíthatta az indirect-adó feletti rendelkezést a törvényhozótest részére. — A hadi adó elvállalására a választmány, kölcsönös kiegyenlítés és dönthetetlen biztosítékok felállítására előtt szavazatát nem adhatja. — A népnevelés, vaspályák, közlekedési utak, a pallérozott világnak felmutatható közintézetek, az ipar és műszorgalom kifejtése, mind anyyi tárgyak, mellyek az általános adófizetést igénylik. A felsőbb befolyást a számadások vizsgálására, 's netalán az előleges kivetés megroztalására is ezen küldöttség szükségesnek látja; és a házi adó rovatai, úgy a kivetési kulcs egyik országgyűlésről másikkig törvény által állapíttassanak meg. A házi pénztár

költségei ágainak kiszemelése, annyit tenne: mint elküldözni nemcsak a néptől, hanem az urbéri állományok után már is adozó nemességétől is. — És ezek a választmány szavai, mellyeket nagy érdeköknél fogva, csekély rövidítéssel közölök. Az alkotmányi életbe vágó ezen egykor igen fontos jövedőt következtethető kérdésre nézve, legnagyobb egyszerűséggel pontoskint fogom ennézetimet kitárni; és ha az örök igazság beláthatlan végzése szerint a netalán közönségesen elfogandó választmányi elvek, nyájásb jövedőre emelnék hiven szeretett édes honomat, úgy magyarok Istene, bocsásd meg balfogásomat! (Folytatatik.)

§ Tolnából. Szegvár d. april 7kén. Az idő rövidsége nem engedi: hogy f. hónap 6án a méltóságos főispán ur elnöklete alatt tartott tisztválasztásunkról hosszasan értekezsem; de nincs is mit róla mondanom: mint hogy a surlódások, mellyek annál aggasztóbbak voltak, minél súlyosabban érezte a megye illy surlódások bajait csak nemrég is ez előtt, most ez egyszer eredmény nélkül maradtak; 's így a fürgeteg reményünk fölött szerencsésen vonult el a láthatárról, nem okozván egyebet, mint sok száz hatalmas toroknak mennydörgése által támasztott fejugást. — A választás végig felkiáltással történt 's így még tegnap mintegy 3 óra alatt befejeztetett. *) E jelentéshez röviden még csak azt függesztem: hogy e választás, ha minden érdeket nem is, — de nagyobb részben megfelel a közzvárokazásnak. Fejezetül a tisztikarnak, és számosan kinevezett táblabíróknak megeskete után a főispán ur ő méltósága a megyétől bucsut vön, megilletve kívánván vég szavában a KK és RRnek, a mi nélkül földi boldogságot nem képzelhetni, egyességet és egzséget! — A KK és RRk pedig őt az engesztelőt hangos éljenekkel, 's azon forró ohajtással kísérték vala termeibe: bár azon szives hajlam, mellyet irántuk ezuttal tanusított, őt körükbe minélelőbb, 's minél többször vezetné. — d—ö—

*) Barsból. (folyt.) — XIV. Az ország pénztára öregbítése végett vőlök a RRk: hogy az ingatlan javak adósevése alkalmával, a jóság értékének fél procentje a vevő által fizetessék, minden egyházi 's polgári nyilvános hivatalt viselő egyedek, tiszta jövedelmök egy procentjét évenként fizetni tartozzanak; a hazafusitási egész senkinek el ne engedessék 's a hazafusitás előtt a hazafusitan-dók névsora az illető törvényhatóságokkal jó eleve közöltessék; adományt nyerő minden egyed, adományos jósága értékének fél pcentjét, nemesi czimeres levelet nyert minden egyén 10 aranyat, táblabíró 1 aranyat, kir. tanácsos 10 aranyat, belső titkos tanácsos valamint báró 50 aranyat, gróf 100 aranyat, és herceg 1000 aranyat tartozzanak fizetni; végrendelezők, rendelkezések alá tartozó tulajdonok értékének fél pcentjét országos pénztárba törvény által kötelezessenek. Ő felsége kéressék meg, hogy a kinevezésétől függő egyházi hivatalok javai jövedelme megürülés idején az ország pénztárába fizetessék. — A köz-intézeti javak jövedelmeinek kezelése nyilvánosan tudassék, 's azokról számadásokat az országgyűléssel közölni lehessen, 's minden felesleg a pénztári alaphoz csatolassék. Az országos pénztár kezeltetése a k. Helyt. tanácsra bizassék. XV. A sajtót megelőző vizsgálókat törvényileg megszüntetni jónak velték a RR, kinyomtatása után fenntartván a vizsgáló szigort, az újságzerkesztők pedig pénzkezeséget adni kötelezessenek, — hazánk újságai külföldre bélyegetlen 's bélyegzédj-mentesen küldethessenek. — XVI. A magány pénzviszonyok iránt a követek kedvező kir. választ 's törvényt eszközteni iparkodjanak. — XVII. A kerületi táblák, uriszékek, alispáni és sz. birói bírások megcsüntetésével czélszerűnek gondolák az állandó törvényszék alkotását, melly egy elnökből, négy rendszerinti és két helyettes táblabíróból, egy jegyző, tiszti ügyész, és iktatóból; a törvényszék teljességére egy elnök, négy t. biró, a jegyzőnek értesítő szavazat adatván, a törvényszéki bíróság tagjai állandóul az építészek tartásában javasolt módszert választassanak. A feljebbvitel a királyi táblára, fenyítő és urbéri tárgyakban birtokon belől a nm. m. kir. H. tanácshoz, más ügyekben csak birtokon kívül engedessék. — Az állandó törvényszék elnökének fizetésül javasoltatik 1200 fr., rendszeres táblabírónak 800 fr., jegyzőnek szinte 800, a tiszti ügyésznek 600, az iktatónak 500 fr. mind p. pénzben. — XVIII. A már létező sérelmek közé sorozandóknak rendelék a RRk Bars megyében hivatalától felfüggesztett négy egyének sérelmét is. — XIX. Az egyházi személyek, jelenben még hivatalaik megtartván — jövedőben főispánságot ne viselhesse. — A kormányzék, és egyéb megürült főhivatalok legfeljebb fél év alatt betöltessenek. — A né-

*) A választott új tisztviselők névsorát már mult számunkban közöltük. A Szerk.

dori és koronaári választásokban a követek a kijelölés után küldők utasítását bevért tartozzanak. A sebes írók rögtön az országgyűlés kezdetével a képviselői táblánál is létesítményi eszközöltesenek. Katonai kicsapongások gátlására törvény alkottassék, katonai taktanyák építtesenek, a legújabb törvények szerinti bolti-jog intézkedések, a mézszárszéki jog gyakorlására is kiterjesztessék, a dései a mézszárszéki jog gyakorlására is kiterjesztessék, az egyedáruság és a husárszabás eltöröltessék. — XX. A nemzeti bank felállításán a követek minden módon iparkodjanak. — XXI. A képviselői rendszerre nézve határozottá lön: hogy a rendezett tanácsos bíró, vagy magokat megváltott községek, népesedés arányában a megye gyűléseibe képviselőket küldhessenek. — XXII. Az 1836. t. cz. 2ik §-a úgy módosítassék, hogy az urbéri szántóföldeknek egy harmadrésze a két-vetőjű határokból is ugarnak tekintessék, 's abból dézma ne adassék. — XXIII. Hogy a vadászok más birtokában kárt ne okozhassanak, rendőrségi büntetés terhe alatt más vagyonában vadászni tiltassék meg. — XXIV. Nyitra és Bars megye törvényhatósága alatt lévő Gimes, Kosztolán, Néver, és Lédecz helységek egészen Bars megyéhez csatoltassanak. — XXV. A nyilvános örökösölési ügyek sokszor nagy érdekűek lévén, az első bíróságtól a hétszemélyes táblára birtokon belől vitessenek, 's ott egy év alatt okvetlenül megvizsgáltsanak. — XXVI. Ohajtanák a RRk, hogy kerületenkint gazdákat 's gazdatiszteket képző intézetek létesítmények. — XXVII. Létezvén oly aliskolák is, hol alig van egy két tanuló, ezeknek tökélt realiskolákra, helységenként pedig gazdasági iskolákra fordítani ohajtanák a RR. — XXVIII. A községek bírói 's gyámi számadásai 's az árvek ügyei, hogy célszerűben kezeltsenek, megvizsgálás végett a megyéhez vezéreltsenek. — XXIX. Bírói zálogot, előzáloggal (praepignus) senki le ne tartóztathasson, különben szóbeli rövid per utján a jószágon fekvő teher elvesztésében marasztaltassék. — XXX. Az adósoknak hasonló biztosításokra rendeltsék, hogy ha a szerződés 200 p. ftot felülhaladna, az mindenkor törvényes bizonyosság, vagy két kifogás nélküli tanúk jelenlétében történjék. A világos adósságú 200 pftokat meghaladó tőkepenzeken iránti pörök a törvényszékre birtokon belől vitetni engedtsenek. Végre. XXXI. Hasonló tekintetből váltót a bejegyzett kereskedőn kívül más el ne fogadhasson.

Sárosi. Eperjes április 5én (Rövid közlése a kisebb gyűlésnek.) A nemesekre pénzkivetési munkáját tegnap befejezvé a választmány, mai napon első alispán elnökléte alatt tartott kisebb gyűlésben felolvastott mgos főispán úr hivatalos levele, melly által, a tisztújító szék április 26kára, a követek választása pedig majus 4re tűzött ki. — E két határnap közti időt, elnökléte alatt az országgyűlési utasításokat adandó, vagyis e tárgyban munkálkodó választmány véleményét átvizsgálendő közgyűlésnek szentelte. — Másfél év előtt (a törvényes tisztújító szék szakában) közgyűlés határozatánál fogva, meg lévén a kisebb gyűlés is hatalmazva, az akkorhozott rendeletek kihirdetése és közzéadását azonnal létre hozatott. — Érdekesebb és főbb pontjai kivonatban imezek: szavazattal bir 1) minden kathol. plebanus, és azok segédjei, valamint azon szerzetesek is, a kik plebániákon léteznek. 2) Minden birtokos, és birtoktalan, teljeskorú nemes, azok özvegyei, de csak személyesen. 3) Kebelbeli sz. k. városok, u. m. Eperjes, Bartfa, és Szeben, szintűgy sz. k. Kassa városa is (Sárosban nagy birtokos) két voksot nyernek. 4) A külsők közül azok, kik meglesznek híva; meghivattak pedig a kassai, szepesi és eperjesi püspökök és káptalanok, valamint szomszéd ns. Abauj, Zemplin, és Szepes megyék. — Megkéretett ő mg a főispán ugyanezen kisgyűlésből: hogy szükség esetére, nyolcz rendbeli, a voksolásra megkivántató különféle jegyeket csináltatni, 's azokat magával elhozni méltóztatnék, a költségeket a nemesi pénztár fogja viselni. — A főispán úr elfogadására, régi szokás szerint, küldöttség nevezetett másod alispán ur vezérlete alatt, a megye határán, a megye házában pedig, első alispán fogja a KK. és RRk nevében elfogadni. Április 22én Urunk, 's jó királyunk dicső születés napján első alispán úr által adandó tánczvizalomra, a vidékenlakozók, belépti jeggyel megtiszteltetve hivatalosok.

Megyel rövid közlések.

Ns. A b a u j megyének f. h. 3 — 6kaig tartott közgyűlési határozatainak főbb pontjait előlegesen következőkben emeljük ki: az adót a KK. és RRk el nem vállalják, azonban a közjó előmozdítására célzó vállalatok kivételéhez ajánlattal járulni, egyszersmind országos pénztár alapítását eszközölni készek. Az ősiséget módosíttatni, a népképviselet elvének elfogadását a népek célszerűbb nevelése idejéig szóba hozatni sem kívánják 'stb. E megyében országgyűlési követségre heten ajánlkoznak u.

m. Semsey Albert, Szentimrey András, Bárczay Mihály, Kelcz Istv., Olasz Ján., Puky Ant. és Gábel Istv.

Ns. Esztergom megyének f. h. 4ikén 's következett napjain tartott közgyűlésén az utasításokkal foglalkozott küldöttség munkálata nyomán a kir. városok belrendezetének 's országgyűlési szavazatának kérdése került szőnyegre, nemkülönb a kereskedés tárgya is, mellyet e ns megye KK. és RRk minden országgyűlési teendők között legfontosabbnak nyilvánítottak, nem melőzve természetesen a nevelés ügyét is, mellyre nézve részletes intézkedések adtak utasításul, mikép ez a többi határozatok tartalmával együtt következő számunkban közölni fog. A czehekre nézve a visszaélések megszüntetéséről gondoskodás; az országgyűlési szállásokra nézve a bér-megajánlás, adatott utasításul.

Ns. K r a s z n a megyéből tudósítottunk, mikép a megye kir. meghívó levélnek a tisztelt törvényhatóságához f. h. 5ikén megérkezettével elszólt azon aggodalom 's bizonytalanság, melly annak KKait 's RRait nyugtalanságban tartotta az iránt: vajjon meghivatandnak-e a magyarhoni országgyűlésre.

Vidéki közlések.

N.-V á r a d, mártius 21. A bihari casinó, — mellynek gondjai által a koldusápolás eszméje keletkezett, 's biztos életjövendőre előkészítve, egyesületünk kezében letéttet vala, az 1843ki ujévi 's névnapi üdvözlések váltásjövendelmét, 447 v. ft 's 50 krajczárban, ismét ezen ügy javára szentelvén: kedves tisztünknek tartjuk, a tény becsének nyilvánosságra juttatása mellett, a hála érzelmeinek szavakat adunk. 'S miután a koldusápoló intézet, a kolduló szegénység erkölcsi kárait megszüntetve, 's a társas kötelességeket, az élet-fenntartás képességével nem bírók irányában, teljesítve, egy jótékony közszellem maradandó bizonyosságául, immár létre hozaték; engedje a tisztelt casinó, a süker érdemből méltó osztályrészt kimutatni, és tartós és virágzó jóléteért, több hasznos vállalatokkal gyümölcsözővé vált multja után, szerencse-kívánatunkat felhangzani. — Továbbá szívünk teljességéből kell üdvözlünk a buzgalmat, miszerint lelkes ügybarátok, műkedvelői szinmutatványok által, a közönségnek gyakorlati mű-élet 's egyesületünk tökéjének nevezetes jövendelmét szereztenek; 's legközelebb némelly hőkeblű hazafiak 's honleányok, a folyó évs első napján adott színjátékuk tiszta bevételével, 402 váltó forintot 's 47 1/2 krajczárral, intézetünk megalapításához járultak. Legyenek áldottak emlékezetekben! 'S fogadják e sorokat annak zálogául, hogy a munkás emberszeretet, melly a közigy oltárára hoz áldozatot, az öntudat kincsen kívül polgári tisztelet által is kísérteik. — Végre, midőn a „császár“ nevet viselő 4ik sorszámu dzsidás ezred zene-harának, a mult februar 15kén általunk tartott tánczvizalom alkalmával, díjmentesen lett átengedéseért, 's a hangászkar készséges részvéteért, illő köszönetünk már hivatalosan tudtul adaték; nem mulasztjuk el, a szépnem azon szebbelkü tagjai iránt, kik, a tánczmulatsággal egybekötött sorsjátékhoz becses díszmüveket ajánlván, a költségek levonása után fenmaradt 1574 v. ft 's 50 kr. jövendelmek főbb tényezői lönnek, — legbensőbb méltánylatunkat kifejezni. Ők voltak, kik a kisdéd vállalatot, még csak távolabbi remények tárgyát, keblök szerelmébe fogadták; ők azok, kik a szebb valóra fejlődő intézetet, szenvedő embertársainak az élet viharos tengerén menedékhelyét, kitartó hévvel ápolják. Neveik a hála legszentebb kapcsaival csatolvák egyesületünk történetéhez; és ha nem családás az édes sejtetem, 's ha az intézet maradékokra ható jövendővel bírand: úgy az, nemcsak a térfui szilárd tett-erőnek, de a szerény női erénynek is tanúságos emléke leszen. A nagy várad i koldusápoló egyesületi igazgató választmány.

Martonos, mártiusban. Két felekezetű, magyar t. i. és szerb lakosokból álló Martonos helység szerb iskolájában, ez 10 félév végén a tanulmányokból próba tartatván, az idej tanuló száma 43 fi, és 5 leány-gyermek (mi fájdalom! 2298 óhitű népességre csakugyan mégis igen kevés) a ráczul igen jól olvasó 's jól író 31 gyermek közül 29 magyarul oly tisztán 's hibátlanul ír és olvas, hogy bennök az idegen-ajkuakra rá sem ismerhetni, ir számol jól magyarul 22, foglalt 11, és így a 48ból csak 8 találtatik, ki magyar nyelvünkben járatlan. 'S ha a 2dik félév folyamára gondolunk, nem lehet eleve nem örvideni azon nemzeti nyelvünk terjesztésében tett szép előmenetelen, mellyet a szerb-ajku kisdédok Illics Áron ügyes, 's a magyar nyelvet tökéletesen értő tanítójok fáradszatos szorgalmának köszönhetnek. Itt a gyermek anyai szerb nyelvén kívül nemcsak magyar, de német nyelven is tanítatik. — Még édesebben lepetém meg, midőn a próbatételén a derék türelmes tanító, egy általa szerkesztett, 's 1396

magyar részint egyes szavakkal, részint bővebb szókötésekkel beirt könyvet előfogván, az abban irt szavakat, a tanulóktól, rendsor nélkül és tetszés szerint irt amott kérdeztetni kérvén, a 29. magyarul tanuló jelesbekeblől, egyetlen egy találtatott, ki a rácz szavak magyarra fordításában megakadt, 's ez is csupán egyben. — Valóban ohajtatós, hogy illy szép nemzeti élvezetekben, necsak mi helybeliek, hanem a „magyar nyelv“ terjesztésében működött választmányi tagok, vagy azok utódai is — részesüljenek, így élveznek egyszersmind azon drága nemzeti gyümölcsöt, mellynek hasznos magvait hazafiai buzgóságuk — még 1834dik évi január 15kén 765ik sz. a. alakult azon megye végzés létesítésével — elvetették; melly végzés a magy. nyelv miképeni terjesztése végett kiküldött megyei választmányának áldást ömlesztett munkálatára, Bács megye lelkes Rendei által hozatott, és a papiros áldásokból az ige kiemeltetvén — megtestesítettet. Hiszem egyszersmind, hogy szavaim igazságáról, érdemteljes és sokkal értelmesb tisztviselőink is, az adandó legelső, — második félévi — alkalommal, nemcsak Martonoson, magoknak meggyőződést szerzendek; de több helyen is vizsgálatot teendnek. Sőt reménylünk még azt is: hogy ha a „választmányi munkálat“ 14dik pontjában, a magyar nyelv tanításában kitünő idegen nyelvű tanítóknak megjutalmazásairól irt malasztok cselekvőleg körünkben is fölélednének: a magyar nyelv-tanításbani vetélkedésre csak uj 's erősebb rugó szolgáltsanak. K. — y E. — e.

Czúfolat.

Zalából. — Zalaegerszeg márt. 23. 1843. *) A „Világ“ 16k számában Gyika György táblabíró ur által felhozott olvasnak, és nyilatkozásnak megczúfolására eggyedül csak Zala megyének ő cs. 's kir. Felsőségéhez felterjesztett alázas felirása közölniük a teljes cz. olvasó közönséggel, melly eképen szól:

„Miután Gyika György, a ki eszászari királyi Felsőségnek még 1826k évi, nyárelő 23ról a 7522. szám alatt kiadott udvari rendelete, 's a Helyt. tanácsnak azon évi nyárelő 19831. szám alatt kelt Intézménye által nemcsak hazánkban, hanem a többi örökös tartományokban is nyilvános pazarlónak — kihirdettetett, és mindenki a vele teendő szerződésektől eltiltatott, — az mégis az adósságok tételétől a jelen időig nem szünik, és hogy hitelét annál inkább nevelhesse, az általa fölszedett pénzeknek bátorságára, mint az % alatt ide oldalsított, 's közönségünk előtt betáblázott kötelezettségének másolatából kitetszik, olyan birtokokat köt le, mellyeket vagy régen elidegenített, vagy mások által bíratnak, vagy pedig a mellyeknek kereshetőségét mostan az ide % alatt melkelte törvényes bírói ítélet, és csak a m. e. őshó 13ról a 12921. sz. alatt kelt udvari rendelet által is elmozdítottatott. — Ezen ember tehát, ki jelenleg ugy szolván, semmi fekvő vagyonnal nem bír, kinek jövendőbeli örökösödhetése is oly annyira bebonyolított körülményektől függ, az ide % alatt rekesztett, 's közönségünk előtt ellene történt betáblázások hiteles kivonata szerint több száz ezer flra pengőben, a hátralevő kamatokat nem számítva, terjedő, 's így minden örökségére nézve jövendőre előfordulható kedvező körülmények mellett is képzelt örökségét, ha nem már sokszorozva túlhaladó, de bizonyosan azt egészen kimerítő terheket szedett föl. — Törvényhatósági állásunknál fogva tehát kötelességünk egy illy, a közhittelt veszedelmezlető, annyi magánosok kárára képzelt biztosítékok ajánlása mellett adósságokat felszedő egyén ellen felszólalni, felszólalni pedig annál is inkább hogy épen ezen ember vette föl Fejér György prép. által Keszthelyi, megyénkbeli m. város szegénysorsu gyermekei tanítására, házi szegényei ápolására, és az ottan született, de felséged szolgálatában, elaggott katonák némi fölségellésére tett lelkes alapítványából szinte 45.000. pftát, 's ezért ezen alapítványnak mind tökéje, mind pedig annak intéri pontos fizetése jövendőre nézve tökéletesen veszélyeztetnek. — Azért is cs. kir. Fldhez jobbgáyi alázzalt folyamodni kénytelenítettünk: hogy mint az igazság legfőbb kiszolgálója, törvényes fejedelmi hatalmánál fogva — említett Gyika Györgyöt további adósságok tételétől 's másoknak megkárosításától hathatósan akadályozni, a multa nézve pedig, amennyire a már tett adósságokat tökéletesen biztosítani képes nem lenne, őtet, mint mások szantszándékos károsításával adósságokat tevő csalárd pazarlót a törvények értelmében szigorún megfenyíttetni méltóztatssék. Kelt Zalaegerszegen 1843dik évi felütő 13án 's több utána következett napjain folytatva tartott közgyűlésünkben.“

Hirlapi kalászek.

Pesti Hirlap. (238 sz.) Vezércikkében „Zala 's adó“ fölirat alatt, egy nagy férfunak baráti vállaira kapaszkodva, hogy ő is nagynek látszassék, fejtegeti a szerkesztő: miért nevezte légyen előbbi számában „gyász-hirnek“ az adó megbuktát Zalában, 's csudálkozását, megütközését vagy miféle érzelmét jelenti a fölött, hogy e sorok írója ama cikkben lamentationál egyebet látni nem tudott, 's a zalai catastropháról gyásztudósítását nem értette, minek folytában őt, t. i. e sorok íróját, vaknak, vakmerőnek stb. nevezi. Teljék kedve a jámbornak; most az egyszer lemondunk viszonyossági jogunkról; hisz mi

*) A tárgy érdeme és jogosság ugy kívánván, közöljük. Szerk. 60

annyszor nem csak kimondottuk hanem rá is bizonysítottuk a vakság, vakmerőség, politikai kontárság, ábrándos létováság 's felszégesség épen nem dicsőítő tulajdonságait, hogy ezeket, a fölhozott 's akármikor általunk újra kimutatható éretlenségeinek dacára a P. Hirlapnak mind a 4700 előfizetője, mellyel újra kérkedik, még azon esetben sem szavazná semmivé, ha mind rabszolgai hódolattal vetné is magát a szerkesztői véleményjárom alá, a mivel pedig magának szerk. ur, főkolompós létere is, hibásan hizeleg. — Irja továbbá a czikk folytatásban, mikép Pestmegyében a nemesség Deák Ferenczet akarja követül választani; de legmeghittebb barátai kijelenték, hogy ő azt semmi esetre el nem vállalandja. Közül azután egy zalamegyei tudósítást az ottani események részleteiről; utána pedig a vasmegeyi szinte legújabb ingerültségi jelenetekről elmélkedik a szerk., melly elmélkedését — ha nem e lapok hasábján is — minden esetre bonczkés alá vedjük nem sok idő múlva, hogy újabb tanúsítványát mutassuk ki állításaibul a nagy politicus rövid-látásának 's rábizonyítsuk, hogy a szitán át még csak nem is sejtí azt „a mi közvetlenül orra előtt van.“

Jelenkor. (29.) Folytatólag közli III. szakaszát a közügyeink fölötti commentarnak e czim alatt: „apró-erők, szellemi hatalmak, átalakulás.“

Nemzeti Ujság. (29.) „Korunk ügyei“ rovatában tiszta nézetek közöltek „Széchenyi gróf és Kossuth“ fölrattal e két férfiunak egymástul eltérő politikai működéseiről 's irányáról. Javasolnók a száj- és toll-hőnek (Kossuthnak) hogy az illy nyugodt kedélyű czikkeket tartalmát, minő volt Szontagh Gusztáv, 's minő ezen X. U. jegyű, komoly magabizálással olvassa meg, 's ha már azokra nem ügyel is, mik ellene a „Világ“ hasábjain többnyire adatok fölhozása kíséretében mondatnak, ügyelne legalább a vele nem olly homlok-egyesen szemközt álló részről jövő figyelemztetésekre, 's kezdene el valahára tanulni kétkedni önmaga iránt; mert csak ez mentheti meg az embert elbizakodástul és — bukástul.

Hírnök. (29.) Kis-Futárjában egy Konstantinápolyban több év óta buzgó hivataloskodásban fáradozó szerzetes honfirtársunktól írott levél közöltek, annak érdekeseb részeiben, mellyek szerint az ottani időjárat a mult tél folytatában épen olly kiválólag különös volt, mint nálunk. — Melléklapjában a Honvédelem eszméjét a nemesi fölkelés rendszeresített, egyszersmind azonban korunk igényeihez simuló szellemében fogja föl, 's tárgyalja figyelemztetbresztöleg.

Erdélyi Híradó. (28.) Folytatja az előbbi számban megkezdett vallomásokot megyesszéki leköszönt levelezője 's mindazok számára, kik évek múlva is ugyanazon viszonyokhoz alkalmazott szempontbul akarják intézni cselekvéseiket, minőből akkor, midőn még sok előzmény csak a leendőség méhében feküdt. — Jól esik a mérsékelt hang 's férfui higgadság, melly e czikket átlengi, 's mellyet mi mindenütt ugyan, de kivált nemzetiség kérdéseknél olly igen ohajtunk.

Mult és Jelen. (28.) Toldalékában egy keleti történeti rajzot közöl e czim alatt: „Az aszszaszinok“ (izmaeliták) vagy a „hegyi öreg“.

Magyar Gazda. (29, 30.) Bevégzi a rétöntözésről megkezdett 's gazdálkodási előhaladásunkra és állattenyésztésünk gyarapulására nézve olly igen korszerű 's figyelem érdemlő értekezését. Nyujt egy igénytelen fejtegetést az iránt: vajjon a magyar gazd. egyesülete a szőlőművelésnek tudományos és gazdasági érdeke előmozdításul Rozier apát és Duchesne francia polgár terveit kivitelben egyesíti e vagy nem? Járul az előbbi számhoz a többször méltányolva említett, 's az érd. szerkesztő ur fáradhatlanságának újabb tanúságaul szolgáló: „Mező gazdasági nefelejt“ aprilisre.

Nagybritannia.

Rochesterben a kenti grófságban martzius 30kán egy fiatal férfi vállalték, ki az előtti napon egyik chatami fogadóban a királyné 's „mestere“ Sir R. Peel ellen iszonyú átkokat szórt; 's mindkettő agyának szerteüzásával fenyegetőzött. A vádlott neve John Richmond Ellis margati czukrasz. — A parlament húsvéti szünnapjai aprilis 11kén kezdődnek 's 25dikeig tartanak. — O' Connel, távol a londoni parlamentháztól Dublinban nagy tüzzel üzi repealizgatásait, 's e tárgyban olly vérmes reményeket táplál, hogy ő a repealgyülekezet számára új épületet emelni javasolt; melly a megnyitandó ir parlamentnek előcsarnokul szolgál. Pénz e célra nem hiányzik, minthogy a repeal-ügyet a catholicus papság nagy része buzgóan pártolja. annál fogva az adományok dúsan gyűlnek, 's csak maga az utolsó héti jövedelem is 350 f. stre rugott. Ehez járulnak még az egyesült státusokból

begyűlő tetemes segélyösszelek, hol többek közt Tyler Robert, az elnök fia, a Nagybritannia öszszpontosult hatalma csökkentésére czélzó irlandi izgatásokat, igen elősegíti; mit egyébiránt sem a whig sem a tory sajtó nem helyesel. A M. Chronicle többi közt azt mondja, hogy illy tények, Amerikának Angolország iránti békés érzetét könnyen kétesse tehetik. „Amerikából ugymond, folyvást pénzküldemények gyűlnek a „törvényhez hű repealgyülekezet“ pénztárába, 's „a hadkölség ezen forrásait olly édes szavak, kísérik, mellyek az adományt még kedvesbbé teszik.“ Az amerikai adományzók magukat „Irland barátai“nak nevezik, 's barátságukat Angolország elleni legelkeserültebb gyűlölet 's azon buzgó igyekezettel nyilvánítják: hogy az ireket ezen érzet tetteges bebizonyítására nógatják. Csak nem rég tartta Tyler Robert az elnök elsőszülött fia Washingtonban beszédet, mellyben hő reményét nyilvánítá, hogy az irnép elkülönölt törvényhozása visszaállításának követelésétől soha többé el nem áll. — O' Connelnek Dublinban legközelebb tartott beszédét sajtószerevény jelenet előzte meg. J. Steele ur protestans, de O' Connelnek 's ügyének testlelki hű barátja, módnülkül dühösen támadá meg Talbot-Schrewsbury kath. grófot, ki minap egy röpiratot adott ki O' Connel repeal-izgatásai ellen. Steele ő lord-ságát hasztalan phantastának nevezé, ki Irland szabadságát méreggel igyekszik semmivétetni, továbbá, pöfeszkező csuszomászónak, hizott disznónak 'sat. — O' Connel kárhözható baráti buzgalomát Steele urnak, azonban csak gyöngéd szavakkal; mire vakbuzgó titoknok a nemes grófot még keményebb szidalmakkal illeté. „Szívemnek egy ütése sincs, mond O' Connel kezét szivére tevé, melly Steelért nem dobban, de kérem őt, hogy ellenséges érzetbe engem ne vegyítsen.“ Mire Steele: „Ha parancsolja nekem O' Connel: állják löporos üreg fölé, hogy Irlandért légbe röptessem, örömmel engedelmeskedem neki; csak azt ne kívánja tőlem, hogy ezen ördögi gazember, O' Connel atyánk jó nevének orgyilkosa ellen irányzott szavaimat mérsékeljem. Ezt nem tehetem.“

A londoni téritőtársaság, mellynek ügyét a M. Herald képviseli a taiti francia foglalást hevesen ellenzi. Egy angol szemtanu által közölt levél szerint Pomare királyné lemondása nem volt, mint a francia tudósítók mondják, önkényes, hanem miután a Reine blanche fregatton a francia érdekek részére megnyert négy főnök titkos tanácskozást tartá, a Dupetit-Thouars hajóhad-parancsnok által engedett egy órai meggondolási idő multával, egyezett meg. A londoni téritőtársaság a protestans téritőknek ígért pártfogás mellett is attól tart, hogy ezen vállalat francziák által akarva v. nem akarva megdöntetik.

A martz. 30kai alsóházi ülésben Ferrand ur a gyárosok ezen éles vádlója felhatalmaztatni kérte magát olly bill előadására, mellynek czélja a szegény munkások közt telkeket elosztani a parlagon heverő még tömördek földekből. Az indítványt többen pártolák; sir Graham nem ellenzé, de figyelemzteté a házat: mikép e rendszerabály nem nagy reményekkel kecsgetik, minthogy a haszonvehető föld már mind el van foglalva, a műveletlen telkek épen a városoktól legtávolabb fekszenek, 's így az iparüző vagy gyári munkásoknak nem lehetnek hasznukra; külfömben is csak kölcsön pénzekkel eszközölhetnék e szegény emberek a földek haszonvehetőkké tételét.

Az északamerikai státusok elnökének rendkívüli üzenete a hajókutatási jogot illetőleg Londonban olly igen kedvetlen benyomást szült, hogy a hirlapok nagyobb része ismét hajlandó a kérdést ujjal megnyitottnak tekinteni. Ashburton lord csudálóra e hir fölötté kellemetlenül hatott. Londonba Webster urat akarák követül küldeni az egyesült státusok; de Webster e hivatalt már két ízben is mellőzte; hiszik azonban, hogy végre elfogadandja.

A műipar már valóban csudálatosan terjeszkedik. Angliában részvényes társaság állt össze, melly órákat gépek által akar készíteni, 's erre szabadalmat is kért. E tárgy az alsóházban élénk vitatkozásokra adott alkalmat, annál is inkább, minthogy az óracsinálók számos kérvényt nyujtottak be a szabalom megadása ellen, a dolgot pedig több kormánytag védelmezte; mindazáltal 154 szóval 77 ellenében megbukott a kérdés.

A Standard szerint a Sandwich szigeteknek jelenen Angliában tartózkodó egyik főnöke azon különös megbízást akarja teljesíteni: hogy azon szigetcsopornak mint független országnak elismerését az europai kormányoktól kieszközölje. Mondják, hogy a Londonban tartózkodó külfönbéle követektől, jelesül a belgától kedvező fogadtatott, hogy Aberdeen lord is hajlandó kívánatára. 's hogy az északamerikai Egyesült státusok sem fogják

akadályozni a dolgot. Franciaországra nézve, mellyre az újabb déltengeri foglalások óta még is kissé kancsalul tekintenek némellyek, bármi szivesnek mutatkozik is a kormány, — azt jegyzik meg: hogy a Sandwich-szigetek függetlensége aligha jól fog megférni a társasági szigetek francziasságával.

Franciaország.

A követkamra april 3kai ülésében előterjesztett a státus miniszterek iránti törvényjavaslat, 's 452,000 frankra menő kivántatóság 1843ki katonai nyugpénzre. A volt miniszterek, 's volt első 's másodkamrai elnökök, kiknek a király statusminiszteri czimet 's rangot ad, évenként 1500 franknyi díjt nyerendnek.

A Guadeloupe szigetén károsultak számára a magán-aláírások lassankint megszűnnek. A kormány azonban nem csak pénzküldeményekkel, hanem egyéb módon is iparkodik a gyarmatosok helyzetén segíteni. Például, Guadeloupeból való öt törvény- 's gyógyászat-tanulónak a beiratási 's vizsgálati díjt, tizenkét szinte odaváló collegiumbeli növendéknek a tartásbért elengedte, nyolcz más ifjúnak pedig szabad asztalt rendelt. A külföldről jött segedelmek közt legnevezeteseb a bordeaux-i hgé, ki 5000 frankot küldött, sajnálatát nyilatkoztatván, hogy nem gazdagabb. Hamburg, a szörnyű csapás után alig üdülő Hamburg e jótékony célra már is 10,000 frankot küldött.

Párisból írják hogy a konstantinápolyi angol követ utasítást nyert, miszerint a szerb kérdés iránt az úgynevezett északi hatalmak értelmében cselekedjék. Az ugyanottani francia követnek pedig utasításul adatott, hogy e tárgyban Angliapéldáját kövesse. Az angol kormány t. i. a dolognak békés utoni elintezését akarja elősegíteni; de azért Oroszország abbéli jogát el nem ismeri, mintha az a zultant más fejedelem-választásra kényszeríthetné.

A régóta ohajtott postarend-javítás az igazgatóságra, minden erőködése ellenére rákényszerítetik. Ezen javítás már négy év óta sürgettetik; az igazgatóság ellenzése évenként csökken, mióta az angol posta-szamadások eredményei győzelmesen bebizonyíták, hogy a magas levéldíj, a levelezéseknek többet mint felét elnyomja. Az angol posták hasonlólag meg akarák mutatni, hogy a kereskedési levelezések nagy kiterjeszkedésre nem képesek, hogy a magán levelezések figyelmet sem érdemlenek; nem hittek nekik, 's három év alatt a levelek száma 150 millióval szaporodott, 's naponta növekszik. A magas díj nyomasztóságának ezen bizonyosságai ellen nincs mit felelni; a francia miniszter szinte elismeri, hogy az új elv jobb, azonban annak behozatalát pénzügyi okoknál fogva el akarja halasztani. Hanem ha e javítással addig kellene várakozni, míg a jövedelemből főlöleg marad, úgy le kell mondan minden reményről. Az utolsó vita végre meggyőző az igazgatóságot, hogy e tárgyban valaminek kell történni. — A miniszteri tanács végre elhatározá, hogy a csatornán átmenő vaspálya Donain át Calais-nek, nem pedig Amiens felé Boulogne-nak építtessék. Természetesb lett volna, ha a pálya Boulogne felé vezetettik, mert ez a legtrövidebb vonal; de építkezési akadályok, 's költséges volta miatt elnem fogadható. — A Guiana gyarmatosításán tervező bizottság, roppant tervet készíte, miszerint a gyarmat ültetvényei vásároltassanak meg, 's a társaság költségén gözekék 's más újabbkori gépszerek segélyével munkáltassanak. Azonban tapasztalás szerint az angol társaságok illynemű vállalatai nem legjobb sükert mutatnak.

Spanyolország.

A közlegő cortesgyűlés iránt külfönbélek a várakozások; jó reményekkel azonban nem igen meri magát kecsgetetni sem egyik sem másik része a józanabbaknak. Minden csak még ohajtások körében pontosul össze. Ezen ohajtások legjobbjainak egyike az, mellyet a Gaceta kifejez, hogy a szenvedélyek fölött elvek uralkodjanak. Ideje már, úgymond ama lap, hogy a nép képviselői szabadon és őszintén lépjenek a képviselőkormány pályáira; 's kérdezi; vajjon azok, kik ellenségeiket a csatemözön meggyőzni, a trónt, a nyilvános rendet, az annyszor fenyegetett nemzeti intézményeket védelmezni képesek voltak, nem bírnak e szilárdsággal 's azon polgárerényvel, melly a valóban alkotmányszerű uralkodásnak Spanyolországban megerősítésére mulhatlanul szükséges?

Az ország higanybányáit nyilvánosan bérbe adni szándékolják. Erre nézve több oldalról tetteket ajánlatok, jelesül Rothschild, Larios, Salamanca urak, 's egy angol ház részéről. Martz. 25én több cortes-követ azt határozá, hogy küldöttség által figyelemzteti a miniszteriumot, miszerint e bérbeadást a cortesgyűlés meggyőzése nélkül ne eszközölje. Az Espectador azt mondja erre, hogy illy egyoldalú lépésre a cortes-követeknek joguk nincs, hanem a gyűlésteremben kell előadniok

ily 's hasonló panaszlaikait. A higanybányák bérbeadását a finanszügybe avatott szakemberekből álló tanács határozta el, 's a föltételek lehető legnagyobb nyilvánossággal közöltettek. A bérbeadás márt. 28án történnéssel kezdődött, a gyűlés megnyitásának napja pedig csak april 3ka volt; így tehát a cortes szava e tárgyban kissé elkéselt. Egyébiránt mondja az említett lap, hogy tettéről a kormány mindig kész számot adni. A közjó nem enged semmi halasztást e dologban.

A madridi Gaceta, talán kissé korán is ürvendező elmélkedésekre merül a fölött, hogy a kormány politikáját a választók helyeslék. És ez ellen mit használnak a kaján indulatu, 's gyűlölségtől vakított sajtó alaptalan gyalázásai? Magok a tények helyeslék a septembri kormányynak mind bel mind kül politikáját. Egyfelől elsőlyesztelt az idő minden visszahatástól félémet, mellyet azon emberek gyámolítanak, kikről épen legkevésbé mondhatni, hogy ők nem pártberek, hogy jó polgárok. Másfelől az ország jelen állásában, 's a szabad státuskormány szilárdulásában a bizalom, majdnem hihetlennül növekszik. Minden mutatja a követelt irány helyességét: azon javítások, mellyekben a községek részesültek, a társulati szellem, melly mindenfelé teljes erejében fejlődik, a közhasznú vállalatok, mellyeket a kormány pártfogása életre szől, a spanyol gyárműipar haladása, melly az utolsó műkiállításnál is olly szembetűnő vala, azon felvilágosult 's állandó buzgalom, mellyel a kormány a státus hitelének helyreállításán munkálkodik, a közjövendelmek rendezése, az alsóbb és felsőbb osztályok tanításában eszközölt kifejlődés, 's mindannak, mi az ország anyagi 's erkölcsi jólétét előmozdítja, elősegélese. — Az ellenzéki lapok mégis olly tudósításokat közlenek, mellyek szerint a hadsereg — a spanyol dicsőség osztlányosai — inséggel látszik a különböző megyékben küzdeni; 's ezekhez keserű megjegyzéseket csatolnak miniszteri lapok ellen. „Ha egy lap vagy egy testület, így szólunk ők, nyilvánítja, hogy a hadsereg éhenhalás fenyegeti, 's meztelen jár, az érdemes hadiférfiak kórházba menekülnek, hogy csúfol el ne veszzenek; az alázatos hízégek így kiáltanak: rágalom! Ha adatok hoznának fel: ezek fentartják magoknak azok megzafolását — melly talán majd az utolsó ítéletkor történné meg. Ha a zárdák lakói, a szerzetesök, a papság, a hivatalnokok, névszerint az elmozdítottak, nyomorral küzdenek, mit tartozik az rájuk! Hiszen a coalitio ohajtása mindig csak egyenletlenségintés; 's az ellenkezőt már az is bizonyítja, hogy ők a fenállónak magasztalói, a munkás státusszolgák, díjakat havonként pontosan megkapják!“

A híres don Juan Martin Diaz Enpecinadonak a spanyol népfüggetlenségi harc vértanújának pompás emléket szándékoznak emelni. E vállalat élén maga Izabella királyné áll, 's gyámolítja azt a kormányzó, a főhivatalnokok, és számtalan polgár. — A madridi szerzetesök pártolása végett alakult nőegyesület nem rég tartta közgyűlést, 's Gor hgnó mint elnöksasszony előadása szerint az egyesület pénztára 265,893 realt vett be, 's 202,037et adott ki, 's így fölöslege 62,856 realra megy.

Németország.

A badeni nagyhírségben már életbe kezdenek lépni a vaspályák; a Karlsruhe 's Heidelberg közti vasuton april 1jén tétetett az első próbamenet, melly olly jó sikerrel járt, hogy a különben 12 órányi távra fekvő helyet 72 percz alatt érték el. Az egészen új látványra nagy számú nép tödült össze. Vajjon mikor lesz már nekünk alkalmunk illy egészen új látványra?

A porosz tartományi gyűlések eddigi munkásságának összeállításából nevezetes összehangzás tűnik ki a különböző tartományok rendjeinek nézetei közt, mi arra látszik mutatni: hogy a terjedt porosz birodalom egymástól messzebbre eső vidékeit is meglehetősen ugyanazon szellem lengi át, 's ez eléggé bizonyítja, hogy egy ne talán összegyűlendő közönséges országgyűlés annál sikeresebb eredményekkel járhatand, minél tanácsosabb volt az egyes tartományok véleményi összehangzását, vagy elteréseit előlegesen 's részletesen megismerni. Az ujon alkotandó büntető törvénykönyv iránt ollyanok a westphaliai gyűlés nézetei, hogy azokban jobbadán egész Poroszország osztozandik; például, nem minden törvényen kívüli esküet 's fogadásokat tart bűnösöknek; holtak ellen tett becsületsértő nyilatkozatok vádolhatóságát csak szülék 's magzatokra szorítja; a nőragadásra, melly házasságot vesz czélul, gyöngébb büntetést vél szabadni, mint egyéb gyalázatos czélul elragadásra. A brandenburgi rendek részéről szinte méltányos indítványok tétettek; például: hogy a hóhér keze általi lefejezés helyébe a nyaktiló általi kivégzés lépjen; hogy a büntetések változtatása esetében nem az osztályok közti különbség, hanem műveltségi fokozat, 's a polgári életbeni állás jöjjön tekintetbe. Azonban né-

mi eltérést bizonyít az általánosan fölvetett szelidségi elvtől azon határozat: hogy a testi fenytés nem csupán férfiakra, hanem a nőnemre is alkalmazandó, mimár a szemérem olly igen természetszerű érzetével is ellenkezik. A porosz tartományi rendek tanácskozásai kiválólag szabadelmű irányt mutatnak, 's ez egyetlen tartományi gyűlés indítványozá a becsületsértést annyira sértő 's inkább elkeseredést mint javulást eszközölő testi fenytések megszüntetését.

Orosz és Lengyelország.

A lengyel határokról márt. 25én. Varsóból azon tudósítás jött, hogy a pénzügyi miniszterium változtatásáról többé nincs szó. — Az ottani hírlapokban még mindig azon kegyelmet nyert egyének névsora közöltek, kik a forradalom következtében az országot elhagyták. A lengyelországi gyárok teljesen megakadtak, mert nincs keletők; ez ügy alapokainak kikutatása kormányi küldöttségre van bízva. Ez a mesterségesen létrehozott iparüzlet eredménye.

Törökország.

Konstantinápolyi hírek szerint a nem rég meghalt Nuri effendi helyébe Emveri effendi nevezetett meghatalmazottul Erzerumban. Bagdadba pedig Namik pasa küldetett nagy sietséggel, hogy mint rendkívüli biztos Ned-sib pasa magaviseletét a kerbelahi ügyben megvizsgálja. Mondják Resid pasa csak az által került el Erzerumba küldetését, hogy még jókor megbetegedni tudott. — A szerb ügyekre nézve, nagyon kíváncsiak, minő lépéseket teend a porta, miután az angol és francia követ legujabb utasításai következtében úgy szólnak egészen egyedül áll az europai nagyhatalmak ellenében.

Bosnyákország.

Zwornik, márt. 7dikén. A zultánnak Bosnyákországot kényuraság alól felszabadító fermánja Mohamed-Husrew pasa kormányzóhoz febr. 24kén érkezett meg. Tartalma következő. 1). Aratáskor a földbirtokosok, vagy s o u b a c h i s-ai fel fognak szóllatni, hogy a helyszíne jelenjenek meg, és természetmennyi illetőségük kilenczed' jogczim alatt természetben, vagy mindkét fél megegyezvén, a mondott kilenczed értéke készpénzben át fog nekik adni. — 2). Midőn két testvér külön vál, vagy javaikban megosztznak, többé nem kötelesek a földbirtokosoknak vagy sipahiknak egy ökröt fizetni. 3). Azon helységek, mellyek eddig nagyságukhoz képest, földesuraiknak évenként egy vagy két tehenet tartoztak adni, szótt hús' czim alatt, ezután fölmentetnek minden illynemű kötelezettségtől. 4). Jövedőre nem tartoznak az alattvalók házonként négy oka dohányt fizetni, hanem rendszeresen természetmennyi tizedet; annál fogva, kiknek dohányuk nem leend, e kötelezettség alól fölmentetnek. 5). Azon rayák, kik tehetségükhez képest egy vagy két oka vaját fizetnek házonként, tovább is ezen tartozás, mint szántóföld hasznóbér, 's legelői tized járandóság teljesítésére kötelezetnek. — 6). Ha valamely raya meghal, eltemetéseért mit sem szabad követelni. 7). Ha a rayának legeltetés végett átadott juh elvesz, a földesúr annak árát nem követelheti, hanem ha a birák hozzájárulásával bebizonyítatik, hogy a juh a raya hibája miatt vesztett el. 8). Ha a rayának méze van, abból is tizedet fizet. 9). A rayák nőjei, kik férjeik hatalmuk alatt vannak, földesuri jog és tized fejében évenként egy oka kendert fizetnek természetben vagy hasonértékű pénzben. 10). Azon földesurak, kiknek kilenczed, vagy ötöd-joguk van, hetenket két vagy egy nap robotot kívánhatnak; azok pedig kik negyedet, vagy félrészt vesznek, semmi urbéri szolgálatot nem kívánhatnak. 11). Azok, kik, nem lévén munkára szükségük, rayáikat több héten át nem dolgoztatták, később sem a mulasztott robotot, sem annak váltásdíját nem követelhetik. 12). Ha valamely rayának, háznál, több nőtelen fia van, közülök csak egy tartozik hetenket robotba menni; de ha egy közülök nős, minthogy az külön családot képez, köteles saját robotjait külön szolgálni. — A földesurak és sipahik, vagy bizományosok, midőn a helységekben tizedet szedni járnak, mindazt, mire szükségük van, kész pénzzel tartoznak fizetni. Azon földesurak és sipahikra nézve, kik tartozásban hagyott urbéri jövedelmek beszédésére azon éveket várják be, mellyekben a természetmennyeknek magas ára van, 's ekkint a rayáknak tetemes sérelmet okoznak, a hatóságoknak kötelességül tétetik, hogy ha a földesurak a szabott időre meg nem jelennek, minden tized- 's más nomű urbéri jövedelmek a hatóságok által beszédessenek, mellyek aztán többé a rayaktól nem követelhetnek. — Ha már egyszer jóváhagyott a legelési jog az erdőben, a földesurak minden darab sertesért nem követelhetnek többé külön egy egy piastert. Továbbá a rayák helyen telepedjenek meg; mintszinte a földesurak sem fenyegethetik elűzéssel rayáikat, hogy ekkint tőlök

egyéb adót csikarhassanak ki. Ha valamely raya kötelessége ellenére tartozást teljesíteni vonakszik, vagy csak szabad kénye szerint dolgozik, telkének értékét leszállítja, a törvényhatóság kötelessége leend illy embert tartozása teljesítésére szorítani.

Északamerikai egyesült státusok.

New-Yorkból érkezett tudósítások márt. 6káiig terjednek. Szerintök Tyler elnök nyilatkozatot bocsátott közre Peel azon kijelentése ellen, mellyet ez az alsóházban tön az iránt: hogy az Ashburtonféle szerződés erejével Anglia csupán a kutatási, de nem egyszersmind a hajóvizsgálási joggal hagyott fel, miszerint brit czirkálóknak ezentul is szabadságában állana amerikai lobogó alatti hajókat megállítani 's megvizsgálni: vajjon joggal viselik-e azon lobogót. E jogot az elnök csupán azon esetekre nézve ismeri el, midőn tengeri rablás gyanúja forog fen, 's nyilvánítja, hogy az egyesült státusok magokra vállalák a visszaélések meggátolását, midőn kötelezék magokat olly fegyveres hadi erő fentartására, mellyet mindkét rész a czél elérésére elégségesnek ítél, Mondja továbbá, mikép az egyesült státusok kormányja e czél elérését eszközölni akarja is, birja is; szükség esetén nem fogna beérni 80 álgus nászadkával, hanem inkább egész tengerész-erejét reáfordítaná, semhogy engedje, hogy idegen hatalom teljesítse az ő törvényeit a visszaélések meggátolására nézve.

Vegyes közlések.

— Oginski hg meghalt Wilnaban. Ő az, ki 1831-ben a lengyel menekültekkel Parisha ment, 's ott maga számára nem fogadott el segedelmezést, hanem műhelyt nyitott ez egyszerű felirással: „Oginski, könyvkötő.“ Az orosz császár bünbocsánata következtében visszament Lengyelhonba, hol csendes magányban hazája sorsát siratá élte fogytáig.

— Azon örültek száma, kik állítólag Peel életére törnek, már annyira növekszik, hogy a sajtó külön névvel „Peelmadmen“ (Peel-bolondok) jeleli őket. Azonkívül egy Kelly nevezetű is fogtak el, ki nagy késsel levén felfegyverkezve John Russell lorddal akart „beszélni.“

— A keleti hajózás nagyobb élénkséget nyerend, miután elhatározatott: hogy ezen tavasz kezdetével nem minden két hétben, mint eddig, hanem hetenket menend egy gőzös Triestből Konstantinápolyba.

— A trieszti vaspálya al munkálatai Grétz környékén már megkezdettek. A Velenczétől Paduaig vezető vasut folyvást igen élénk; naponként közép számmal 660 ember jár rajta.

— Franciaországban már divattá vált a nagyobb hírlapok tárczáiban egész nagy azosszu regényeket közölni; így tesz Sue a J. des Débats, Balzac a La Presse tárczájában. Ujabbán Sand György közöl egy hosszu regényt a Revue Indépendante-ban C o n s u e l o czim alatt, mellynek főszínehelye Németföld.

— Dumas Sándor most teljes román-, vaudeville-, 's feuilleton-gyárt alkotott nagyban. Kormányja alatt hét fiatal ember dolgozik az utolsó gyalulatot ő teszi, a czimlapra nevé bigyeszti. Ez aztán a francia termékenység. Furesa, hogy, miket ő maga 's egyedül ír, azokat Devilliers álnév alatt bocsátja napfényre. Tán bizony jobbba segédei dolgozatai, mint sajátjai?

— A kár, mellyet közép Olaszországban a folyók kiadásai tőnek, igen tetemes. — A cubai érsek, Cyrillos, VII. Ferdinand volt minisztere, 's később Don Carlos meghittje, Romába érkezett.

— Madridban ismét divatozni kezdenek a bikaviadatok, mellyek minden két hétben tartatnak. Nem régeiben igen rozsl jártak a szegény viaskodók, a felbőszült állatoktól feltekve. E vad vérengző játékokat, hol a viaskodók pénzért életüket teszik játékra, a madridi lapok majd egyhangulag kárhoztatják.

— Saragossaban márt. 3kán zavargás történt a színházban azon oknál fogva, hogy egy néző a színpadra akart menni egy színésznőt meg koszorozandó; az ezt tiltó hatóságnak a nézőség ellene szegezte magát, miért is az engedni kénytelenitvén másnap az egész ayuntamiento tisztéről lemondott.

— Madridban márt. 5kén nyilvános helyen gyűlést tartottak a Huracan szerkesztőjének, Olavarria urnak elnöklete alatt nagyszámú demokraták; tanácskozási tárgyai voltak: segédnökök alakítása olly demokraták számára, kik a kormány erőszakoskodásától szenvedtek; egy oktató felállítás, ki democrata elveket tanítson; 's egy minden osztálynak számára megnyitandó olvasószoza. A tárgyalások nem sokára olly zajosak lőnek, hogy az alcalde, a gyűlést szétosztatá.

Szerkesztő: Szenvey József.

Hivatalos Jelentések.

Csődök.
12625. Nógrád vármegye törvényszékének jelentése szerint Szontaigh Samuel közbirtokos ellen csődületi pör indítván, az illető hitelezők megjelenésére 1843dik évi május 8dik napja tüzetelt ki határidőül, és tömeggondnokká Pongrácz Károly táblabíró, perügyelővé pedig Berczy Lajos hités ügyvéd nevezettek. Mi is kihirdetés végett adatik tudatul. Költ böjtelőhő 14dik 1843.

12970. Tolna vármegye törvényszéke Bergel Vilmos görbői lakos hitelezőinek csődületére f. é. május 15ik napját tüzvé ki határidőül, tömeggondnokká Németh József görbői közbirtokost, perügyelővé pedig Kiss Ferencz tiszti alügyeszt nevezte ki. Költ sz. Györgyhő 4. 1843.

12655. Liptó vármegye első alispánjának jelentése következtében Liptó megyének törvényszéke vazseczi lakos 's fakeskedő Hybben János elleni csődper megnyitására f. évi május 29dik napját tüzte ki, ideigleni tömeggondnokká Lehoczky János szolgabíró, pergondnokká pedig Dobák Antal tiszti al ügyvédet nevezvén. Költ Sz. Györgyhő 4dikén 1843.

12658. Bihar vármegye törvényszéke által nemes Solyom Lajos nagy váradi kereskedő ellen rendelt csődperben a hitelezők megjelenésére, folyó évi május 26ik napja tüzetelt ki határidőül, 's perügyelővé Zilahy Lajos tiszti ügyvéd, tömeggondnokká pedig Matta János nagyváradi tanácsos neveztetett ki. Költ Sz. Györgyhő 4ikén 1843.

12659. Biharmegye felírása következtében vagyonbuktott váradi olasz dívat-árúsnő Amiga Rozália ellen csődület rendeltetvén, az illető hitelezők összejövételére f. é. május 26dika tüzetelt ki; tömeggondnokká Gireth Ferdinand ottai mézes kalácsos, perügyelővé pedig Tornay Agoston tiszti ügyvéd nevezetvén. Költ Sz. Györgyhő 4ikén 1843.

12660. Torontál vármegye törvényszékének jelentése szerint Popovits István vagyonbuktott neuzinai kereskedő hitelezői csődületének határnapja f. é. május 8. és 10kire tüzetvén ki, tömeggondnoknak Mixich István, perügyelőnek pedig Dániel János tiszteletbeli alügyés nevezetvén. Költ Sz. Györgyhő 4dikén 1843.

12659. Vasard vármegye törvényszékének jelentése szerint, vasardi zsidó kereskedő Blüvesz Gyula elleni csődper megnyitására f. é. május 8dik napját tüzte ki, ideigleni tömeggondnokká Mosinger Samu kereskedőt, pergondnokká pedig Kossak József hités ügyvédet nevezvén. Költ sz. Györgyhő 4én 1843.

12960. Tolna vármegye polgári törvényszéke Fleig János és neje Mőgesz Anna högyészi lakosok ellen csődületet határozván, az illető hitelezők megjelenésére f. évi május 15ét határnapul tüzte ki, tömeggondnokká Főglein Mihály högyészi jegyzőt, pergondnokká Kis Ferencz tiszti alügyészt nevezvén. Költ sz. Györgyhő 4én 1843.

11517. Veszprém vármegye első alispánjának jelentése következtében szabados Pápa városának tanácsa által, vagyonában megbuktott Szabó Ignác szücs-mester, és hitese Franciscs Erzsébet ellen csődületi per rendeltetvén, 's a hitelezők megjelenésére folyó évi május 20dik napja tüzetelt ki, perügyelőnek Polgár János hités ügyvéd, tömeggondnoknak pedig Arkaner József tanácsbéli nevezetvén. Költ böjtmarshő 2Sikán 1843.

13310. Bihar vármegye jelentvén: hogy Nagyvárad szabados mezőváros tanácsa helybéli lakosok ifu Rác Ferencz szücsmester és Weinberger Albert israelita tömegük ellen csődper határozván, és megjelenési határidőül az elsőnek f. é. május 19ét, a másodiknak pedig július 6kát tüzvé ki, egyszersmind Rác Ferencz ideigleni tömeggondnokká Kiss János tanácsnokot, perügyelővé Koszta Dömötör ügyvédet, Weinberger Albert israelita tömeggondnokká pedig Novobáczky Ferencz második bírót, és perügyelővé Hajdu Ferencz ügyvédet nevezte. Költ sz. Györgyhő 4én 1843.

Csőd-szüntetések.
12656. Veszprém vármegye törvényszéke jelentése következtében 1843ik évi februar 7én 4963. sz. a. kell körlevél értelmében szokott kihirdetés végett megiratik: hogy vagyonbuktott pápai lakos Neuman Sámuel hitelezőivel megegyezvén, a csődper megszüntetett. Költ sz. Györgyhő 4én 1843.

12979. Pest városa tanácsa jelentése szerint vagyonbuktott Hirsch Ferencz Xaver kereskedő hitelezői-vel barátságosan megegyezvén, az ellene rendelt csődper megszüntetettnek nyilatkozatott; miis m. é. június 7én 21715. sz. a. kell körlevélre vonatkozólag kihirdetés végett ezenel megiratik. Költ sz. Györgyhő 4én 1843.

Kötelezvénysemmitési hírdetmények.
(118)12640. Heves vármegye Almásy Emanuel folyamodása következtében 1835ik évi szeptember 18án 2500 p. forintról kiadott, 1836ik évi szeptember 20kán betáblázott, 's néhai Zay Klárát követőleg, a mondott folyamodót pedig szenvedőleg illető, még 1837ik évi aprilis 18dikán letisztázott, 's a nélkül hogy kitáblázatása megtörtént volna

na eltépett kötelezvénynek kitáblázatása tekintetéből megsemmisítését országsszerte kihirdetvén: az 1840 évi 21. törv.czik értelmében a kérdéses kötelezvénynek megsemmisítése közhírré tétetik. Költ Szentgyörgyhő 4ikén 1843.

12400 Pest városa tanácsa jelentése szerint Bauer Móricz és Manó testvérek által 1833 évi April 25én Fleischmann Benedek saját rendelményére 3500 p. forint-ról kiadott 's az 1838 évi árviz alkalmával elveszett. időközben azonban letisztázott váltó megsemmisítetvén, — ugyanaz kihirdetés végett megiratik. Költ böjtmarshő 28án 1843.

(119)12632. Zala vármegye Vida Teréz, Döry Imre hitese folyamodása következtében Nagy Antal táblabíró által 2000 v. forint-ról a mondott folyamodó első férje Tuttósy László részére kiadott, 's még 1841ik évi szeptember hónapban kielégített, de időközben eltévedett kötelezvénynek megsemmisítését országsszerte kihirdetvén: a kérdéses kötelezvénynek megsemmisítése ezenel közhírré tétetik. Költ Sz.-györgyhő 4ikén 1843.

(120)12647. Nyitra vármegye jelentése szerint, Caraba Jánost szenvedőleg — Foglton Ferenczet pedig követőleg illető 1826 évi october 20án 615 v. forint-ról kelt, 's 1827 évi october 13én betáblázott, úgy szinte Emődy Klára és János által 1817 évi martius 5én 1750 v. forint-ról Bossánszky Fulöp részére kiadott, 's Babóthy Lászlóra ruházott, valamint szinte Emődy János által 1827 évi november 26án 366 v. forint-ról, ugyan azon Babóthy László részére kibocsátott. 1828 évi Január 28án beiglatott, végtére Emődy János által Horescsy Éva részére 400 p. forint-ról 1835 évi november 28án kiadott 's 1839 évi szeptember 10én betáblázott, eredetben azonban eltévedt, 's az illető hitelezőknek előmutatott hiteles elismerések szerint már le is tisztázott kötelezvénynek kitáblázatásuk eszközlése végett megsemmisítetvén — ugyan ez szokott kihirdetés végett megiratik Költ Szent-györgyhő 4ikén 1843.

(121)13910. Ö. es. apost. kir. Felsege Fejér György prepost, kanonok, és kir. tanácsost a magyar kir. egyetemi könyvtár igazgatóságától kegyelmesen felmenteni méltóztatván, az e szerint ürességbe jött, és 800 pengő forint évi fizetéssel ellátott egyetemi könyvtár-igazgatósági hivatalnak elnyerése végett a folyamodások benyújtására folyó 1843dik évi Julius hó utolsó napja határidőül tüzetelt ki.

(109) **Kilián és társánál Pesten**
a váci utcában, Parkfrieder-házban, épen most jelent meg és kapható:

A díszes társalkodó,

vagyis,
világba termett ember.

Igen hasznos és szükséges kézi-könyv mindenneműek és ranguk számára, magában foglaló: az illedelem és udvariasság minden alkalmak és viszonyokhoz mért szabályait; továbbá minden társasági játékot, énekeket, szavalásra való költeményeket, emlékkönyvbe való verseket, talányokat, virágnyelvet, a színek jelentését 'stb. 8r 1843. borítékba füzve 40 kr.

Tartalom: A test szépsége. — A test állása, tartása és mozgás. — Az arcvonás és ábrázat kiképzése. — A beszéd és hang kiképzése. — Az udvariasság és nyájasság. — Bók. — Szilárdaság. — Ruházat. — Szobabutorozás. — Magaviseleti szabály a reggelinél. — Magaviselet az asztalnál. — Magaviselet a társaságban. — Ének és tánc. — A finom magaviselet törvényei látogatáskor. — Magaviselet az előkelőkkel és nagyokkal való társalkodásban. — Az udvariasság szabályai a szép nemmel való társalkodásban. — Mivelt nők viselete társaságokban. — A társasági beszéd bece és annak főkéllékei. — Néhány különös szabály mind a két nem számára a társasélet különféle viszonyaiban. — Társasági mulattató játékok. — Verseket és dalok. — Virágnyelv. — Színek nyelve vagy a színek jelképes jelentése. — Emlékkönyvbe valóik. 2—2

Sajtó alatt van és aprilis végeig megjelenendik e munka:

Büntetés-jogi elméletek, tekintettel a büntetés fajaira, különösen halál-büntetésre nézve; mikép gyakoroltatott ez régi és újabb népeknél?
irta **Csacsó Imre.**

jogtanító Győrött m. tudós társ. tag 'stb.

A 20 's néhány ivre terjedő munkának ára ivenkint (nagy Srét, tiszta gép-papiron) 6 kr. val ezüstben fog számíttatni, azoknak, kik aprilis végeig megszerzése iránt valamely hiteles könyváros által rendelést tesznek.

Emich Gusztáv
könyvárusnál Pesten. 2—2

(114) **Wagner J. nál Pesten épen most jelent meg:**

Főti-dal. Vörösmartyótl; eggyes énekhangra, zongora kíséret mellett **Svastics Ján. N.** magyar indulója szerint; 's négyes férfi-énekhangra szerz **Grill Jan.** (ellátva tökéletes magyar és német textussal) 30 kr. p.
Bucsu-dal, Szüreti-dal, két magyar zong. irta **Egressy Benjamin** (Uj jobbitott kiadás) 30 —
Kesergő; eredeti magyar, zong. szerz **Rózsavölgyi M.** 24 —
Honfi-Magyar. zong. szerz **Nemeshegyi Jozsef** (a bevétel a vakok intézetének ajánlatik.) 20 —
1—3

Gabonaár, váltó garasokban.

	Tisztább	Kétszeres	Róza	Arpa	Zab	Kukorica	Külös
Pesten 1843. april. 11én	125-136	94-100	86-88	70-74	50-58	80-86	—
Szegeden — " 1k.	— 70	— 60	— 40	— 40	— 40	— 40	120
Komáromban — martz. 11k.	98-105	86-92	75-62	68-43	45-28	82-92	—
Baján — april. 10k.	63-73	— 51	— 33	28-29	— 40	— 40	—
Nagyszombatban — " 11k.	90-102	— 70-73	60-63	40-46	— 40	— 40	—
Győrött — " 8k.	80-90	— 64-68	54-60	37-40	56-60	— 40	—
Pozsonyban — " 11k.	92-108	— 74-82	— 65	42-46	80-92	— 40	—
Mosonyban — " 6k.	85-115	70-78	68-75	52-66	37-44	56-70	—
Sopronyban — " 7k.	100-123	— 84-92	75-80	46-48	75-81	— 40	—
Besztercebányán — " 8k.	90-108	— 69-76	50-68	38-45	70-76	— 40	—
Miskolczon — " 5k.	68-75	50-55	45-50	30-35	20-25	35-40	—
Uj-Becsén — " 3k.	80-84	70-72	— 40	— 40	— 40	— 40	—
Temesvárott — " 7k.	68-70	48-50	— 40	30-32	— 30	33-36	—

Pénzkelet.

Bécs, april. 11kén 1843.	p. pénz.
5 pcent statuskötelez. középára	109 1/3
4 pcent " " " " " "	—
3 pcent " " " " " "	—
1834ki statuskölesön (500 frt)	—
1839ki " " (250 frt)	293 3/4
1839ki " " (50 frt)	56 3/4
Bécsi bankköt. " 2 1/2 pcent	—
" " " 2 pcent	—
Bankrésztvények darabja	—
Esterházy-sorsszám	53
Császár-arany	102 1/4

Dunaviz-állás.

Budán april. 12. reggel 6' 1" 6" 0 fölött.